

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗВО «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання кваліфікаційної роботи
освітнього ступеня «Магістр»**

для студентів денної та дистанційної форми навчання
за спеціальністю **051 «Економіка»**

Кам'янець-Подільський – 2023

УДК 658:378.22(07)

**Ясінецька І.А., Місюк М.В., Волощук К.Б., Корженівська Н.Л., Волощук Ю.О.,
Коваль Н.В., Печенюк А.П., Нісходовська О.Ю., Федорчук Н.В., Заходим М.В.,
Субота М.В.**

Рецензенти:

Олександр Лаврук, доктор наук з державного управління, доцент, проректор з навчальної роботи Навчальон-реабілітаційного ЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»
Андрій Печенюк, к. е. наук, доцент, кафедра фінансів, банківської справи та страхування (ЗВО «Подільський державний університет»).

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
ЗВО «Подільський державний університет»:
протокол № 3 від "24" травня 2023 р.*

В68 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи освітнього ступеня «Магістр» для студентів денної та дистанційної форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка». Ясінецька І.А., Місюк М.В., Волощук К.Б., Корженівська Н.Л., Волощук Ю.О., Коваль Н.В., Печенюк А.П., Нісходовська О.Ю., Федорчук Н.В., Заходим М.В., Субота М.В. Кам.-Под.: ЗВО «Подільський державний університет», 2023. 76 с. 3,8 д.а.

© Ясінецька І.А., Місюк М.В., Волощук К.Б., Корженівська Н.Л.,
Волощук Ю.О., Коваль Н.В., Печенюк А.П., Нісходовська О.Ю.,
Федорчук Н.В., Заходим М.В., Субота М.В.
© ЗВО «Подільський державний університет», 2023

УДК 658:378.22(07)

ВСТУП

Вирішення проблеми підвищення економічної ефективності діяльності аграрних підприємств України потребує підготовки та залучення висококваліфікованих фахівців економічного профілю як до практичної роботи, так і до роботи в науково-педагогічній сфері. Написання і захист магістерської роботи освітньо-кваліфікаційного рівня магістр свідчить про здобуття випускником певних знань, умінь та навичок з обраної спеціальності. Магістерська робота дає випускнику право не лише працювати за обраною спеціальністю, а й викладати профільні дисципліни у вищому навчальному закладі.

Відповідно до п. 4 ст. 8 Закону України «Про вищу освіту» магістр – це освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра здобула повну вищу освіту, спеціальні уміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Сукупність теоретичної і практичної підготовки дозволяє магістру займати посади, які передбачені його освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Виконання перерахованих вимог до магістра контролюється за результатами іспитів, проходження магістерської практики і написання магістерської роботи, а якість підготовки фахівця такого рівня підтверджується сукупністю екзаменаційних оцінок, оцінкою за проходження практики та за результатами захисту магістерської роботи.

Важливішим етапом в підготовці кваліфікованих кадрів за спеціальністю 051 «Економіка» є виконання магістерської роботи, якість якої підтверджує кваліфікаційний рівень фахівця. Магістерська робота є кваліфікаційним документом, на підставі якого в процесі захисту Державна екзаменаційна комісія визначає відповідність знань студента освітньому ступеню. До її змісту, правил оформлення і захисту пред'являються певні вимоги, а робота що їм не відповідає до захисту не допускається. Магістерська робота як кваліфікаційна робота містить сукупність висунутих автором на публічний захист актуальних результатів і відносно нових наукових положень.

Магістерська робота виступає кінцевим результатом навчання і підтверджує вміння магістрантами застосовувати знання, отримані при вивченні фундаментальних і прикладних дисциплін, узагальнювати результати проходження виробничої практики на підприємствах різних форм власності. Магістерська робота має становити самостійно виконане і закінчене наукове дослідження з елементами новизни і практичного значення, з пропозиціями щодо практичного втілення цих результатів у різні галузі економіки України, відповідати вимогам щодо актуальності, змісту й оформлення. Зміст магістерської роботи характеризують оригінальність, унікальність і неповторність наведених даних. Основою змісту є принципово новий матеріал, що включає опис нових факторів, явищ і закономірностей, або узагальнення раніше відомих положень з інших наукових позицій або у зовсім іншому аспекті. У магістерській роботі в

найбільш систематизованому і послідовному вигляді фіксуються як вихідні передумови наукового дослідження, так і весь його перебіг і отримані внаслідок цього результати. Причому тут не просто описуються наукові факти, а проводиться їх всебічний аналіз. Зміст роботи також характеризується наявністю в ній дискусійного і полемічного матеріалу. Специфічні не тільки зміст роботи, а й форма його викладу, із високим ступенем наукового абстрагування, аргументованістю суджень і точністю даних.

У методичних рекомендаціях пояснюється структура написання магістерської роботи, наводяться її основні розділи. Розкривається послідовність збирання, обробки та узагальнення матеріалу дослідження за обраною темою роботи. У рекомендаціях визначено всі етапи, які необхідно виконати магістранту для успішного написання та захисту магістерської роботи.

Дані методичні рекомендації визначають вимоги до змісту, оформлення і захисту магістерських робіт за спеціальністю 051 «Економіка» освітнього ступеня «магістр».

Положення цих методичних рекомендацій мають враховуватися студентами-випускниками, які здійснюють написання магістерських робіт; керівниками, консультантами, викладачами та рецензентами магістерських робіт, що здійснюють перевірку відповідності теми роботи її змісту, оцінюють ступінь виконання студентом поставлених перед магістерською роботою задач, надають кваліфіковану допомогу студенту в процесі проведення дослідження, а також головами та членами державних екзаменаційних комісій при державній атестації магістерських робіт, які роблять висновок про доцільність присвоєння випускнику освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр».

Методичні рекомендації мають за мету допомогу студентам за спеціальністю 051 «Економіка» при написанні, оформленні, своєчасному представленні до захисту магістерських робіт відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота є кваліфікаційною роботою, яку виконує студент Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів ЗВО «Подільський державний університет» денної і заочної форм навчання. Її зміст полягає у розв'язанні актуальної економічної, виробничої або наукової проблеми на основі вивчення комплексу професійних дисциплін за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів та проходження фахової практики; перевірки можливостей практичного використання отриманих результатів; апробації отриманих результатів і висновків у вигляді доповідей на конференціях та публікацій у наукових збірниках.

За сутністю магістерська робота освітньо-кваліфікаційного рівня магістр за спеціальністю 051 «Економіка» є підсумковою кваліфікаційною роботою та завершеним самостійним науковим дослідженням однієї з актуальних проблем, що стосуються економіки підприємств АПК. Вона відіграє роль кваліфікаційного документу, на підставі якого Державна екзаменаційна комісія визначає рівень кваліфікації випускника, оволодіння теоретичними знаннями, набуття навичок прийняття раціональних управлінських заходів при вирішенні конкретних економічних проблем аграрного підприємства і приймає рішення про присвоєння йому відповідної кваліфікації.

Магістерська робота є самостійним теоретико-прикладним дослідженням магістранта. Вона має містити глибокий аналіз діяльності конкретного об'єкта дослідження, теоретичне осмислення актуальної соціально-економічної проблеми, а також обґрунтований варіант практичного її розв'язання.

Організація підготовки магістерської роботи Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів ЗВО «Подільський державний університет» базується на засадах:

- добровільності та ініціативності студента у виборі напрямку дослідження магістерської роботи;
- обов'язковості магістерської роботи та самостійності її виконання;
- інтегрованості розробок з усіма дисциплінами, передбаченими навчальним планом та відповідність науково-дослідній тематиці, що розробляється на кафедрі;
- індивідуальності консультування з науковим керівником;
- особистої відповідальності студента та постійного контролю керівником виконання встановленого регламенту;
- обов'язковості проходження зовнішнього рецензування.

Метою написання магістерської роботи є застосування набутих у процесі навчання теоретичних знань і практичних навичок для самостійного розв'язання конкретної актуальної проблеми та практики на підставі критичного аналізу та узагальнення існуючої інформації з обраної проблеми, проведення власних досліджень, виконання розробок та формування прикладних адресних рекомендацій для розв'язання проблеми.

Завданнями магістерської роботи є:

- систематизація, закріплення і розширення знань, отриманих у процесі навчання та їх практичне використання при вирішенні конкретних економічних проблем;

- розвиток вміння самостійно узагальнювати різні методичні підходи та концепції, чітко аргументувати власну точку зору з досліджуваної проблеми;

- виявлення здібностей студента самостійно підбирати необхідну інформацію про діяльність об'єкта дослідження;

- здобуття та поглиблення навичок роботи з науковими, методичними, законодавчими та інструктивними матеріалами;

- набуття студентом вмінь використовувати різноманітні методи і методики досліджень, аналізу отриманих результатів і формулювання висновків;

- отримання навичок інтегрування знань, вирішення складних економічних завдань в умовах обмеженого доступу до інформації;

- використання вмінь і навичок формулювання, опису і розв'язання проблем теорії та практики;

- вироблення системного підходу до розгляду проблем, виявлення закономірностей і тенденцій у розвитку певного суб'єкта господарювання;

- застосування та розвиток умінь наукового дослідження, категоріального й теоретичного відображення подій, що відбуваються в суспільстві, зокрема й на досліджуваному підприємстві (регіоні);

- використання вмінь роботи з літературою, нагромадження і перероблення інформації з проблеми, аналізу різноманітної емпіричної інформації, її статистичної і комп'ютерної обробки;

- вироблення вмінь обґрунтовувати напрями практичного вдосконалення;

- презентація вмінь роботи над текстом, його редагування, літературна обробка, дотримання норм оформлення текстів відповідно до існуючих стандартів;

- набуття навичок володіння сучасними інформаційними технологіями при проведенні досліджень та оформленні магістерської роботи;

- отримання досвіду публічних виступів та розвиток умінь узагальнювати і готувати до публікації результати наукових досліджень;

- підготовка випускників до викладання базових дисциплін за спеціальністю «Економіка підприємства»;

- навчання випускників підприємницькому способу мислення;

- формування особистої моделі поведінки фахівця з економіки і підприємництва у колективі;

- визначення відповідності рівня підготовки випускника, його готовності до самостійної роботи за сучасних умов розвитку ринкових відносин.

Отже, основними завданнями магістерської роботи є вивчення та узагальнення теоретико-методичних засад з обраного напрямку дослідження; проведення всебічного аналізу ситуації із застосуванням сучасного наукового інструментарію; розробка та оцінка альтернативних варіантів вирішення визначених проблем; із використанням ситуаційного аналізу, сучасних технологій; підготовка доповіді та наочних матеріалів, що передають основний

зміст роботи та пропозиції автора, з подальшим їх публічним захистом перед Державною екзаменаційною комісією (далі – ДЕК).

Із зазначених завдань випливає, що магістерська робота характеризується всіма ознаками наукової праці. Науковий аспект магістерської роботи визначає її зміст, відрізняє магістерську роботу від бакалаврської роботи або дипломного проекту, в яких також викладаються (з посиланнями на авторів) думки інших науковців. На відміну від них, магістерська робота повинна обґрунтовувати нові чи відносно нові ідеї, в ній має бути поглиблений аналіз причинно-наслідкових зв'язків різних фактів виробничої, господарської, комерційної, фінансової дійсності, повинні бути запропоновані оригінальні способи розв'язання проблемних ситуацій.

Компетенції і навички:

- засвідчити рівень теоретичної та практичної підготовки студента до професійної діяльності, передбаченої освітньо-кваліфікаційною характеристикою магістра напрямку «Економіка»;

- уміння виділяти та аналізувати проблемну ситуацію, яка виникає у реальному економічному об'єкті, за допомогою загальнонаукових підходів і математичних методів і використовувати накопичений досвід інших досліджень і вивченого матеріалу;

- уміння розробляти і теоретично обґрунтовувати шляхи розв'язання проблемної ситуації;

- уміння застосовувати наукові підходи і методи математичного та імітаційного моделювання до аналізу, планування, організації й управління реальними економічними об'єктами з метою практичного розв'язання проблемної ситуації;

- уміння критично оцінювати ефективність і можливість впровадження результатів наукової діяльності;

- уміння представляти і розповсюджувати результати наукової діяльності.

- уміння продемонструвати рівень володіння автора сучасними методами наукових досліджень і спроможність його самостійно вирішувати наукові задачі, що мають теоретичне і практичне значення.

Предметом написання магістерської роботи за спеціальністю 051 «Економіка» є розв'язання актуальної науково-практичної проблеми. Наукова спрямованість полягає у використанні загальнонаукових методів і підходів, математичної аргументації, а також накопиченого досвіду попередніх наукових досліджень впродовж аналізу, вироблення рішення і практичного розв'язання проблемної ситуації, яка виникає у реальному економічному об'єкті.

Практична спрямованість роботи орієнтує магістранта на виділення нагальної проблеми в галузі економіки, розв'язання якої потребує або виявляє зацікавленість у конкретному реальному господарському суб'єкті. Практична складова робить проведене дослідження затребуваним і дозволяє оцінити економічну ефективність його результатів.

Наукова новизна отриманих результатів – важлива характеристика наукового дослідження будь-якого рівня, у тому числі й магістерської роботи. Дослідник, визначаючи, новизну одержаних даних, повинен чітко бачити межу

між знаннями про об'єкт дослідження, набутими раніше, і новими, одержаними у процесі цього дослідження. При цьому необхідно врахувати, що новим є те, що створене вперше або відоме, але використовується незвично, не стандартно, із відхиленням від загальноприйнятих схем і має позитивний ефект для розвитку галузі знань.

Обов'язковими умовами допуску до захисту магістерських робіт є:

- оприлюднення теми роботи на сайті вищого навчального закладу, інституту (факультету) або кафедри;
- обов'язковість публікації статті або тез в науковому журналі, збірниках та/або на сайті вищого навчального закладу, інституту, кафедри в електронному вигляді.

Отже, **найважливіші вимоги щодо магістерських робіт полягають у наступному:**

- робота повинна віддзеркалювати сукупність теоретичних і практичних знань і вмій, отриманих магістрантом впродовж навчання за спеціальністю 051 «Економіка», і відповідати рівню охоплення і глибині тематики, що проробляється;

- питання, що досліджуються, повинні мати науково-практичну глибину і повноту, щоб висновки й пропозиції магістранта можливо було б використовувати у практичній діяльності на підприємстві, в організації, установі;

- для обґрунтування висновків і конкретних пропозицій щодо предмету дослідження в магістерській роботі необхідно використовувати сучасні підходи, застосовувати економіко-математичні методи і накопичений досвід наукових досліджень по даній проблематиці;

- робота повинна мати характер оригінального і самостійного дослідження;

- теоретичний і практичний матеріал магістерської роботи необхідно викладати чітко та переконливо, в доказовій манері, у послідовності, яка обумовлена планом, щоб реальні проблеми, що були досліджені у конкретній предметній галузі, отримали логічне завершення у вигляді висновків рекомендацій магістранта.

Магістерська робота повинна бути:

- **реальною** – відображати розв'язання сучасних проблем, пов'язаних з функціонуванням економіки та її підсистем, мати науково-теоретичне і практичне значення;

- **актуальною** – повинна бути присвячена дослідженням і розробкам, які відносяться до сучасних проблем в галузі управління економікою і мають особливу важливість для національної економіки;

- **інформативною** – в повній мірі відображати дослідження, проведене на високому теоретичному і практичному рівні із застосуванням принципів аналізу і синтезу, загальнонаукових принципів і сучасних економіко-математичних методів.

Отже, магістрант повинен вирішити в магістерській роботі наступні **завдання:**

- формулювання наукової проблеми та завдання на основі узагальнення теоретичних та практичних знань з обраної теми;

- визначити мету й конкретні завдання дослідження;
- визначити об'єкт і предмет дослідження;
- проаналізувати існуючу нормотворчу, законодавчу базу стосовно предмета та об'єкта дослідження;
- провести огляд опублікованих за темою дослідження літературних джерел і узагальнити зібраний матеріал;
- вибрати метод (методику) проведення дослідження;
- обґрунтувати актуальність і значущість теми магістерської роботи в теорії та стосовно умов об'єкта дослідження;
- проаналізувати особливості функціонування предмета дослідження, виявити закономірності;
- надати техніко-економічну характеристику об'єкта дослідження;
- проведення економічної діагностики ситуації із застосуванням сучасних методів та інструментарію;
- провести аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності об'єкта дослідження;
- оцінити та розробити економічні підходи щодо вирішення визначених проблем;
- наукове і практичне обґрунтування та оцінка результатів проведеного дослідження;
- перевірити можливості практичного використання отриманих результатів;
- обґрунтувати принципово нові або пристосувати існуючі економічні рішення до об'єкта дослідження;
- виконати техніко-економічне обґрунтування запропонованих рішень і сформулювати висновки;
- апробація отриманих результатів і висновків у формі доповідей на науково-практичних конференціях або публікацій статей у наукових журналах;
- оформлення та підготовка до захисту випускної магістерської роботи та відповідних наочних матеріалів.

Магістрант у магістерській роботі демонструє свою здатність до самостійної професійної діяльності як науковця, вміння користуватися різноманітними джерелами та нормативно-правовими документами (Законами України, Указами Президента України, Постановами Кабінету Міністрів України тощо) з досліджуваних питань і використовувати теоретичні положення вітчизняної науки для успішного виконання соціально-економічних завдань, користуватись науковим апаратом, систематизувати та аналізувати одержані дані, правильно оцінювати зміни, які відбуваються у суспільстві, соціально-економічному розвитку держави та певних суб'єктів господарювання, застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних управлінських, виробничо-господарських, фінансових, комерційних завдань, робити обґрунтовані висновки та надавати пропозиції щодо удосконалення конкретного суб'єкта господарювання у певній сфері.

2. ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ ТЕМИ ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Підготовка магістерської роботи розпочинається з вибору напрямку дослідження. Підґрунтям для цього мають стати знання і навички отримані студентом протягом всього періоду навчання при обговоренні відповідних проблем на семінарських та практичних заняттях, на індивідуальних та групових консультаціях з викладачами.

Студентам надається право самостійно обрати тему магістерської роботи з числа запропонованих кафедрою економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності (**Додаток А**) або запропонувати власну тему, що відповідає фаху, знаходиться в рамках наукової тематики кафедри або відображає актуальну проблему розвитку економіки підприємства. Назва теми повинна бути короткою, чітко і конкретно відображати мету та основний зміст роботи. В назвах робіт не дозволяється використовувати скорочення (абревіатури), крім загальноприйнятих. Необхідно, за можливості, **уникати початку формулювання назви теми роботи зі слова Дослідження ...»** тому, що саме це передбачає їх визначення. Формування тематики робіт відбувається протягом вересня-жовтня відповідного навчального року.

Під час вибору теми слід враховувати її актуальність, можливість отримання необхідного обсягу інформації про досліджуваний об'єкт, практичну значимість результатів дослідження для окремого підприємства або економіки в цілому. Особливу увагу слід звернути на наукову новизну, яка має відображатися в цілях, завданнях та результатах дослідження та розкриватися у самій роботі.

Тематика магістерських робіт розробляється та може щорічно корегуватися кафедрою. При цьому особлива увага приділяється постійному оновленню тем робіт, підвищенню їх відповідності спеціальності та практичним завданням, які поставлені перед випускниками. Тематика випускних кваліфікаційних робіт повинна бути направлена на вирішення професійних завдань.

Теми магістерських робіт мають формулюватися перш за все, виходячи з **наукової проблематики кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності** або бути тісно пов'язаними з нею, і виконуватися в рамках науково-дослідної роботи кафедри.

Допускається формулювання тематики робіт за новими актуальними проблемами розвитку економіки підприємства. Закріплення тем магістерських робіт здійснюється рішенням Вченої ради факультету до 1 листопада поточного семестру, про що видається наказ. Теми магістерських робіт уточнюються до початку останнього семестру навчання і подаються кафедрами до навчального відділу університету для їх затвердження наказом ректора.

Зміни тем випускних робіт допускаються тільки у виняткових випадках, після проходження студентом переддипломної практики та захисту звіту за її результатами, упродовж одного тижня. Зміна теми супроводжується відповідним обґрунтуванням, погоджуються з керівництвом кафедри і економічного факультету та оформлюються відповідним наказом. Після затвердження теми

студент складає план магістерської роботи, узгоджує його з науковим керівником і розробляє календарний графік виконання роботи згідно регламенту.

Магістерську роботу магістрант виконує відповідно до календарного графіка на весь період роботи, порушення якого розглядається як невиконання завдання на магістерську роботу. Магістрант повинен звітувати перед керівником, який фіксує терміни виконання календарного графіка і якість виконання розділів роботи.

Увесь процес роботи з підготовки магістерської роботи можна умовно розбити на такі етапи:

1. Призначення теми і вибір об'єкта дослідження, затвердження теми.
 2. Складання календарного плану виконання магістерської роботи.
 3. Підбір, опрацювання літературних джерел і складання плану (змісту) роботи.
 4. Збирання фактичного матеріалу під час переддипломної практики на об'єкті дослідження.
 5. Обробка фактичного матеріалу:
 - систематизація фактичного матеріалу, його оцінка, аналіз фінансово-господарської діяльності та аналіз відповідно теми дипломного проекту;
 - розробка та оцінка альтернативних підходів щодо вирішення поставлених проблем;
 - наукове та практичне обґрунтування запропонованих рішень.
 6. Написання першого варіанту магістерської роботи, подання його на ознайомлення науковому керівникові.
 7. Усунення недоліків, написання остаточного варіанта роботи, оформлення магістерської роботи згідно вимог.
 8. Подання роботи на кафедру.
 9. Зовнішнє рецензування роботи.
 10. Захист магістерської роботи у ДЕК.
- Отже, процес виконання магістерської роботи можна поділити на три стадії – підготовчу, основну та заключну, кожна з яких складається з ряду етапів та робіт.

Підготовча стадія передбачає:

- 1) визначення напрямку дослідження;
- 2) підбір об'єкту дослідження;
- 3) затвердження теми магістерської роботи;
- 4) складання та погодження змісту (плану) роботи;
- 5) складання та погодження графіку виконання магістерської роботи.

Основна стадія виконання роботи включає:

- 1) підбір та обробку літературних джерел;
- 2) проведення досліджень;
- 3) написання магістерської роботи;
- 4) оформлення магістерської роботи;
- 5) попередній захист.

Заключна стадія полягає у:

- 1) отриманні відгуку керівника;
- 2) проходженні зовнішнього рецензування;

- 3) передачі магістерської роботи на випускову кафедру;
- 4) підготовці до захисту роботи;
- 5) публічному захисті магістерської роботи.

Порушення термінів виконання магістерської роботи є підставою для можливого перенесення захисту роботи на наступний навчальний рік.

Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри, що мають наукові ступені та вчені звання, у відповідності до їх наукових інтересів та узгодженої тематики магістерських робіт, що виконуватимуться на кафедрі. Кількість магістерських робіт, закріплених за одним науковим керівником, не повинна перевищувати 5 робіт з розрахунку на один потік магістрів.

Керівник магістерської роботи:

- надає магістранту допомогу в розробленні календарного графіка роботи на весь період виконання магістерської роботи;
- рекомендує магістранту необхідну монографічну і навчально-методичну літературу, довідкові матеріали, оригінальні статті у спеціальних наукових періодичних виданнях, нормативні і довідкові матеріали, типові проекти та інші джерела з теми;
- проводить систематичні, відповідно з розкладом, консультації з питань виконання розділів роботи;
- перевіряє їх виконання; готує магістранта до захисту роботи.

3. ОБ'ЄКТИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію, й обрані для вивчення. Об'єктами магістерської роботи зі спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка підприємства» можуть бути:

1. Механізми, моделі агропромислового розвитку та економічної діяльності району (області, регіону, України).
2. Науково-дослідні, проектно-конструкторсько-технологічні та інші науково-технічні організації та їх підрозділи АПК.
3. Сфери діяльності аграрних підприємств та їх взаємозв'язки, взаємодія, спільні аспекти з інвестиційними, страховими, посередницькими, консалтинговими, маркетинговими компаніями та фірмами, а також біржами, фондами, банками та іншими установами та організаціями ринкової інфраструктури.

Даний перелік не обмежує можливі об'єкти випускної роботи магістра.

4. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Структура магістерської роботи – це чітко регламентована послідовність розміщення її основних частин довідково-супровідного і змістового характеру. Вона відображає зовнішнє розміщення і внутрішній логічний зв'язок наукового дослідження і свідчить про рівень її загальної підготовки.

Отже, магістерська робота повинна мати чітку та логічну побудову. Обсяг роботи не повинен перевищувати 100-120 аркушів друкарського тексту. **До загального обсягу роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки. За структурою магістерська робота для спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Економіка підприємства» складається з таких частин:**

- Титульна сторінка (Додаток Б);
- Завдання (Додаток В);
- Календарний план-графік (Додаток В);
- Анотація (Додаток Е);
- Зміст;
- Перелік умовних позначень (*при необхідності*);
- Вступ;
- Розділ 1;
- Розділ 2;
- Розділ 3;
- Висновки;
- Список використаних джерел або перелік посилань;
- Додатки (*при необхідності*).

У свою чергу кожен розділ основної частини складається, як правило, з 3-5 підрозділів, конкретна кількість яких зумовлюється широтою дослідження. Проте необхідно дотримуватись збалансованої структури роботи, тобто відносної рівномірності за кількістю та обсягами підрозділів у кожному розділі роботи.

Для складання змісту (плану) магістерської роботи магістрант має ознайомитися з проблемами, розв'язання яких передбачає тема дослідження; самостійно опрацювати спеціальну наукову літературу, статистичні дані, законодавчі та нормативні документи; методичні розробки, які послідовно та логічно розкривають визначену тему. Складений магістрантом зміст (план) погоджується з науковим керівником, який надає індивідуальні консультації під час написання роботи.

Складання плану (змісту) роботи

План магістерської роботи – є складений у визначеному порядку перелік розділів та розгорнутий перелік питань, які повинні бути висвітлені у кожному розділі. Правильно побудований план роботи є організаційним початком роботи, допомагає систематизувати матеріал, забезпечувати послідовність його викладу.

План магістерської роботи магістрант складає самостійно та подає на затвердження керівнику. Магістрантам рекомендується складати план магістерської роботи після опрацювання основної літератури з теми дослідження,

чіткого визначення основних понять, що входять у назву теми. Однак при всьому різноманітті індивідуальних підходів традиційним є наступний зміст (план):

Вступ.

Основна частина (розділи та підрозділи магістерської роботи).

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

У процесі роботи план може уточнюватись. Можуть розширюватись окремі розділи і параграфи, вводяться нові параграфи за рахунок зібраного матеріалу. Інші параграфи, навпаки, можуть скорочуватись чи зникати.

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Кожна з частин магістерської роботи має самостійне значення. Однак всі вони мають відповідати основному змісту теми і відображати напрями частин роботи. Всі складові дослідження мають бути взаємопов'язані, логічно продовжувати одна одну і відповідати темі, меті та завданням магістерської роботи.

Титульний аркуш (Пояснювальна записка) – є першою сторінкою магістерської роботи. Він заповнюється за чітко визначеними правилами (Додаток Б).

Завдання (додаток В). Він заповнюється за чітко визначеними правилами.

Календарний план-графік (Додаток В). Він заповнюється за чітко визначеними правилами.

Анотація.

Анотація – коротка характеристика магістерської роботи щодо змісту отриманих результатів в процесі дослідження (Додаток Е).

Анотація обсягом 200...500 слів українською та іноземною мовами має відображати інформацію, яку подано в магістерській роботі, у такій послідовності:

Анотації українською, російською, англійською мовами розміщуються перед змістом (планом) магістерської роботи. Анотація повинна бути лаконічною, обсягом не більше однієї сторінки комп'ютерного тексту з інформацією про зміст і результати дослідження викладеного в випускній роботі спеціаліста. Вони складаються за формою з таким змістом:

- прізвище та ініціали магістранта;
- назва роботи;
- спеціальність – 051 «Економіка»;
- відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел за переліком посилань;
- об'єкт та предмет дослідження, мета роботи;
- результати роботи та їхня новизна;
- перелік 5...15 ключових слів (словосполучень), що є найістотнішими для

розкриття суті роботи.

Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Необхідно використовувати синтаксичні конструкції, які притаманні мові ділових документів, стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів.

Сукупність ключових слів повинна відображати поза контекстом основний зміст роботи. Ключові слова пишуть у називному відмінку, друкують в рядок, через кому.

Зміст.

Зміст, що подається на **наступному** після **анотації аркуші**, має включати: вступ; найменування всіх розділів, підрозділів, пунктів (підпунктів, якщо вони мають заголовки) основної частини роботи; висновки; рекомендації; перелік посилань; найменування додатків із зазначенням сторінок цих матеріалів.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки по тексту випускної роботи. **Всі заголовки у змісті починаються з великої літери, крапка в кінці не ставиться.** Останнє слово кожного заголовку подовжується крапками з відповідним номером сторінки у крайньому правому положенні в рядку (Додаток Д).

Перелік умовних позначень(при необхідності).

Перелік умовних позначень подається за змістом з нового аркуша і має включати пояснення всіх застосованих у роботі мало розповсюджених умовних позначень, символів, скорочень і термінів. **Перелік необхідно друкувати двома колонками:** в лівій за абеткою наводять скорочення, в правій – їх детальне розшифрування. Якщо скорочення або позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ.

Вступ – це та частина магістерської роботи, яка надає загальне уявлення про конкретний напрям наукового пошуку і містить необхідні кваліфікаційні характеристики проведеного наукового дослідження. Розкриває сутність і стан науково-практичної задачі та її значущість, підстави та вихідні дані для розробки теми, підстави щодо необхідності проведення дослідження.

Вступ має розкривати суть роботи, відображати актуальність обраного напрямку дослідження та ступінь розробки проблеми, обґрунтовувати необхідність проведення дослідження. Він повинен містити відповідь на запитання, які завдання і яким чином будуть вирішуватися в межах обраної теми і об'єкта дослідження. Для цього необхідно відобразити: актуальність теми для українських підприємств; сутність теоретичної розробки підходів та наявність практичних доробок щодо вирішення проблем з визначеної тематики у вітчизняній і світовій науці та бізнесі; методичні та практичні аспекти, що потребують подальшого вивчення; мету дослідження магістерської роботи; конкретні завдання, які необхідно вирішити у роботі; об'єкт дослідження; предмет дослідження; методи дослідження; висвітлити наукову новизну й практичну значущість отриманих результатів, характер інформації, її джерела та структуру магістерської роботи.

Отже, вступ відображає загальну характеристику магістерської роботи у наступній послідовності:

Актуальність обраної теми дослідження.

Обґрунтування актуальності дослідження передбачає розкриття ступеня важливості і соціально-економічної значущості обраної теми для розвитку сучасної теорії та практики певної галузі науки. Отже, автор магістерської роботи повинен показати уміння обрати тему дослідження, оцінити своєчасність її розробки і цим відповісти на питання чому саме сьогодні необхідно розглядати цю наукову проблему і де проходить межа між відомим і невідомим у науці. *Орієнтована схема обґрунтування актуальності проблеми дослідження може бути такою:*

- дати об'єктивну оцінку сучасного стану предмета дослідження з акцентуванням уваги на інших проблемах та суперечностях;
- показати, як на сучасному етапі розв'язуються існуючі проблеми на практиці, якщо можливо із посиланням на офіційні документи;
- оцінити стан наукової розробленості обраної проблеми: на основі стислого аналізу літератури, визначити коло вітчизняних та зарубіжних науковців, які займалися її розробкою, висвітлити проблематику їх досліджень і наголосити на маловивчених, дискусійних або зовсім невивчених моментах;
- зробити висновки про те, що виділені проблеми зумовили вибір теми дослідження.

Уся інформація у цьому підпункті повинна бути логічно систематизована, чітко викладена; необхідно виділити найголовніше і найсуттєвіше, те, що безпосередньо стосується теми дослідження. Короткий огляд літератури повинен свідчити про компетентність автора у питанні, що розглядається та уміння оцінювати досягнення попередників.

Правильна постановка та ясне формулювання проблем дослідження часом має не менше значення, ніж їх вирішення. Увесь матеріал не повинен перевищувати однієї сторінки.

Мета і завдання дослідження.

Мета дослідження – це загальна спрямованість наукового пошуку, кінцевий результат конкретного дослідження. Формулюють мету і завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети. Метою дослідження взагалі є розробка інструментарію розв'язання відокремленої проблемної ситуації. Не слід формулювати мету як «дослідження...», «вивчення...», тому що ці слова указують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. При формулюванні мети роботи бажано уникати слів «Дослідження...», «Вивчення...»; завдання можуть починатися зі слів «Розробити...», «Обґрунтувати...», «Оптимізувати...», «Провести аналіз...», «Розрахувати...», «Визначити...».

Наприклад:

Метою дослідження є узагальнення теоретичних і методичних основ формування і використання основних засобів виробництва, функціонування і розвиток ринку техніки та інженерно-технічних послуг, врегулювання цінового паритету на матеріально-технічні ресурси та сільськогосподарську продукцію.

Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних засад і практичних рекомендацій щодо підвищення економічної ефективності використання основних виробничих фондів сільськогосподарського призначення у аграрних підприємствах.

Метою дослідження є з'ясування специфіки економічних відносин у сфері технічного забезпечення агропідприємств, розробка концептуальних засад, пропозицій і рекомендацій щодо його удосконалення в умовах ринкової економіки.

Мета дослідження розкривається в завданнях дослідження, які на теоретичному (методологічному, концептуальному), аналітико-прикладному (модельному, інструментальному) і практичному рівні розкривають її зміст.

Завдання дослідження – це конкретні дії дослідника, які сприяють досягненню визначеної мети. Послідовність визначення завдань постійно повинна бути обумовлена логікою наукового пошуку. При цьому кожне подальше завдання повинно впливати із попереднього, а цей взаємозв'язаний ланцюжок привести до досягнення мети дослідження. Необхідно пам'ятати, що завдання:

по-перше, розкривають сутність усього процесу дослідження;

по-друге, результати їх виконання повинні бути відображені у висновках.

Дослідники-початківці повинні зважати на те, що у наукових дослідженнях існує своєрідна ієрархія завдань, яка охоплює:

- вивчення загальнотеоретичних питань дослідження;

- виявлення джерел виникнення проблемної ситуації;

- обґрунтування методи для розв'язання виявленої проблеми та її апробація;

- аналіз та узагальнення результатів дослідження;

- розробка практичних рекомендацій для впровадження результатів у практику.

Визначення завдань дослідження рекомендується роботи у формі переліку дій дослідника, використовуючи такі формулювання: «дослідити», «вивчити», «визначити», «розглянути», «виявити», «з'ясувати», «встановити», «запропонувати», «розробити», «обґрунтувати».

Об'єкт дослідження.

Об'єкт дослідження – це обрані дослідником для вивчення процес або явище, яке породжує проблему, або в якому спостерігається проблемна ситуація, обрана для вивчення.

Наприклад, об'єктом дослідження є:

- конкурентоспроможність аграрних підприємств та процеси розвитку сукупності економічних, соціальних, політико-правових і організаційних відносин в аграрній сфері Хмельницької області в умовах утвердження ринкових відносин;

- процес господарювання суб'єктів різних організаційних форм і типів власності на міжгосподарському та внутрішньогосподарському рівнях в агропромисловому комплексі України та Хмельницькій області;

- аграрні підприємства Хмельницькій області (з поглибленим вивченням розвитку господарств Дунаєвецького району).

Предмет дослідження.

Предмет дослідження – це все те, що перебуває у межах об'єкту дослідження і на чому безпосередньо зосереджена уся увага дослідника.

Наприклад, предметом дослідження є

- сукупність економічних відносин у сільському господарстві, пов'язаних із технічним забезпеченням виробничих процесів в різних організаційно-правових формах сільськогосподарських підприємств;

- економічні відносини у сфері відтворення основних засобів, закономірності відтворення основних засобів аграрних підприємств і управління цим процесом;

- сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів, пов'язаних з формуванням економічних відносин між сільськогосподарськими товаровиробниками, виробниками сільськогосподарських машин та вдосконалення економічно-організаційного механізму використання техніки.

Об'єкт і предмет дослідження повинні завжди бути взаємозв'язаними як загальне і конкретне, як система та її компонент. Об'єкт завжди є загальною сферою наукового пошуку, а предмет – тим конкретним, що виявляється у певному дослідженні. Разом із тим магістрантам необхідно завжди пам'ятати, що чим вужче буде предмет дослідження, тим глибше, змістовніше і цікавішим може бути саме дослідження.

Методи дослідження.

Методи дослідження – це спосіб внутрішніх і зовнішніх дій дослідника у процесі проведення наукового дослідження. Приводиться перелік використаних для досягнення поставленої в роботі мети дослідницьких методів і прийомів. Їх перелічення необхідно провадити без відриву від змісту роботи, коротко і змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом, і які з результатів дослідження при цьому були отримані. Це дасть можливість переконатися у логічності й прийнятності вибору саме цих методів.

Сформулювати цей підпункт можна так, досягнення поставленої мети зумовило застосування таких методів дослідження: *системно-аналітичного* – для теоретичного узагальнення наукових концепцій, розробок і пропозицій з досліджуваної проблеми; *статистико-економічного* – для дослідження сучасного стану, динаміки та тенденцій господарської (будь-якої іншої) діяльності аграрних підприємства; *графічного* – для наочного відображення тенденцій розвитку аграрних підприємства; *групування* – для встановлення залежності ефективності сільськогосподарського виробництва від...; *співставлень* – для здійснення порівняльного аналізу аграрних підприємств...; *системно-ситуаційного* – для дослідження елементів механізму управління...; *аналізу і синтезу* – для деталізації об'єкта дослідження; *абстрактно-логічного* – для формулювання висновків дослідження тощо.

Наприклад

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою магістерського дослідження є діалектичний метод пізнання і комплексний підхід до вирішення питань машинозабезпечення виробництва в галузі рослинництва. Із спеціальних методів дослідження в роботі застосовувались: абстрактно-логічний, використовувався при дослідженні теоретичних положень для визначення економічних відносин у питаннях виробництва та ринку техніки, вирішенні питань еквівалентності обміну; монографічний, який сприяв вивченню системи машинозабезпечення підприємств, які здійснюють прибуткову

виробничу діяльність; статистичних групувань за допомогою яких вивчалися залежності між наявністю техніки та результатами виробництва; кореляційно-регресійний аналіз, який слугував виявленню тісноти зв'язків між наявністю активів, сільськогосподарських угідь, витрат та результатами виробництва; ряди динаміки, розрахунково-конструктивний, графічні методи – при оцінці сучасного стану і тенденцій розвитку ефективності галузі рослинництва в залежності від ресурсного забезпечення.

Інформаційна база дослідження відбиває ті чи інші особливості інформації, яка використовувалась, перелік джерел інформації.

Наприклад

Інформаційною базою дослідження слугували теоретичні та прикладні розробки вчених, статистичні дані Державного комітету статистики України, головного управління статистики у Хмельницькій області, річні звіти базових підприємств, моніторинг виробничо-фінансової діяльності підприємств і організацій Мінагрополітики; нормативно-правові акти органів державної влади, матеріали особистих спостережень автора.

Наукова новизна отриманих результатів

Наукова новизна отриманих результатів – в залежності від ступеня новизни наукових розробок надання даної інформації можна починати зі слів «удосконалено», «дістало подальший розвиток» та продовжувати безпосередню характеристику елементів новизни автора. Необхідно обов'язково вказати чим саме запропонований підхід до рішення наукової проблеми (задачі) відрізняється від існуючих. Необхідно подати свій науково-практичний доробок.

Практичне значення отриманих результатів – це важлива ознака магістерської роботи, оскільки наукова робота цього рівня не завжди може претендувати на значний теоретичний результат. Під час роботи над цим пунктом молодий дослідник повинен пам'ятати, що практичну значущість можуть мати результати як прямо адресовані для застосування на практиці, так і ті, що включаються у теорію, а вже через неї сприяють удосконаленню практичної роботи. У цьому підпункті необхідно зазначити, де, з якою метою і в якій формі можна їх використати, я яким може бути очікуваний результат.

Необхідно зазначити яким чином і на якому підприємстві були використані або можуть бути використані результати роботи чи запропоновані рекомендації.

Апробація результатів роботи. У цьому підпункті слід зазначити, на яких наукових з'їздах, конференціях, семінарах, у яких друкованих збірниках біли представлені на обговорення результати цього дослідження.

Публікації за обраною темою (зазначити теми опублікованих автором тез доповідей на конференціях, статей в збірниках наукових праць чи інших виданнях, місце та дату їх видання).

Структура і обсяг роботи. У цьому підпункті, з врахуванням послідовності розміщення, необхідно подати перелік структурних компонентів магістерської роботи й подати кількісні характеристики основного обсягу магістерської роботи (кількість сторінок без урахування списку використаних літературних джерел і додатків. Сформулювати цей підпункт можна так:

«Робота складається зі вступу, 4 розділів, висновків, додатків і списку використаної літератури. Текстова частина (без бібліографії і додатків) викладена на сторінках комп'ютерного тексту і містить рисунків, таблиць, формул. У додатках розміщені результати експериментальних розрахунків, статистична, та фінансово-бухгалтерська звітність об'єкта дослідження. Список використаної літератури включає найменувань. **Рекомендований обсяг вступу 3-5 сторінок. Вступ слід писати після виконання самої роботи.**

Для якісного виконання магістерської роботи необхідно зібрати у достатньому обсязі інформацію зі статистичних збірників Держкомстату України, фінансову та бухгалтерську звітність досліджуваного підприємства проаналізувати та узагальнити їх. Крім спеціальної літератури можна використовувати Інтернет-ресурси, періодичні видання. Зібраний матеріал потрібно систематизувати відповідно до змісту роботи. Текст бажано ілюструвати графічними матеріалами – схемами, графіками, рисунками, діаграмами, використовуючи сучасні комп'ютерні програми. Робота має виконуватися в межах існуючого правового поля України.

Основна частина магістерської роботи.

В основній частині магістерської роботи потрібно дати відповідь на завдання, визначені у вступі до роботи. Основна частина магістерської роботи складається з розділів, підрозділів. **Кожен розділ починають з нової сторінки.**

Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом обраного напрямку й обґрунтуванням використаних методів дослідження. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

Основна частина складається з чотирьох розділів – теоретичний; економічний аналіз об'єкта дослідження; аналітично-діагностичний розділ відповідно обраної теми, проектно-рекомендаційний (конструктивний), розділ присвячений охороні праці та безпеці у надзвичайних ситуаціях.

В основній частині магістерської роботи автор повинен виявити уміння лаконічно, логічно й аргументовано подавати науковий матеріал, виконуючи при цьому усі вимоги, що висуваються до друкованих робіт.

Теоретичний розділ (розділ 1)

Теоретичний розділ (розділ 1) закладає методичне підґрунтя дослідження. У ньому розглядають теоретичні аспекти питання, яке досліджується, виконують літературний огляд, критично аналізують різні точки зору, проводять їх наукову класифікацію, обґрунтовують основні фактори, обумовлені станом справ у даному напрямку розвитку галузі (сфери діяльності) тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методичні підходи викладають якомога просто і стисло. Бажано проілюструвати текст графічними матеріалами – схемами, графіками, діаграмами тощо.

Відповідно до теми магістерської роботи магістрант, працюючи над першим розділом роботи, самостійно вивчає літературні джерела (підручники, посібники,

монографії, брошури, наукові статті, офіційні документи, відомчі матеріали тощо), що дає змогу визначити теоретичні основи питань, які досліджуються. Слід також використовувати широкі можливості пошуку потрібної інформації за допомогою глобальної мережі Internet. Поглиблене вивчення матеріалів різних джерел інформації дає магістранту змогу усвідомити сучасний стан питань, що стосуються теми, визначити обсяг і характер матеріалів, потрібних для виконання другого і третього розділів його роботи.

Важливе місце в цьому розділі посідає викладення методик діагностики визначених проблем, які будуть використовуватися у наступних частинах роботи. Завдання автора при цьому – продемонструвати свою обізнаність у широкому інструментарії аналізу ринкового орієнтованого підприємства і на основі його критичного огляду обґрунтувати найбільш адекватний для обраного напрямку дослідження.

Отже, у першому розділі магістерської роботи необхідно з позицій сучасної економічної науки дати характеристику місця і ролі предмета дослідження. У ньому слід розкрити стан теоретичних доробок з обраної теми, проаналізувати існуючі різноманітні погляди на проблеми, підходи різних авторів до її розв'язання проблеми, а також обґрунтувати власні погляди на проблему, тобто висвітлити їх у проблемному плані, показати аспекти, що потребують розв'язання, як у суто методичній, так і прикладній сферах, що пізніше й має бути розглянуто на прикладі об'єкта власного дослідження. В цьому розділі обов'язково повинна бути присутня власна думка автора з критичною характеристикою поглядів різних науковців, праці яких присвячені питанням вирішення даної проблеми. Перший розділ закінчують висновками, в яких наводять основні результати розділу.

Обсяг теоретичної частини не повинен перевищувати 20-25% загального обсягу магістерської роботи.

Другий розділ.

У другому розділі, який повинен мати аналітичний характер, має бути надана коротка організаційно-економічна характеристика об'єкту дослідження, умови господарювання, сучасні проблеми та перспективи розвитку, результати аналізу систематизованих матеріалів щодо діяльності об'єкту дослідження. На основі обробки та узагальнення аналітичних матеріалів студент повинен виявити і відобразити у роботі сучасні тенденції розвитку об'єкта, ступінь та характер впливу зовнішніх та внутрішніх чинників на функціонування господарюючого суб'єкту. Аналітичний матеріал повинен включати три напрямки.

Перший – загальна виробнича, організаційна, економічна, фінансова, маркетингова, управлінська та інші характеристики об'єкту дослідження, тобто загальну характеристику діяльності підприємства, фірми, організації.

Другий – поглиблений аналіз досліджуваної проблеми. Виконується аналіз ефективності виробництва, управління підприємством, фінансового стану відповідно до теми роботи, класифікуються переваги, недоліки, пояснюється вплив на основні показники господарчої діяльності підприємства.

Третій – представляє економічну інтерпретацію виявлених тенденцій, окреслює наявні проблеми, визначає їх глибинні причини, взаємозв'язки і можливі наслідки у майбутньому.

Базовий аналітичний матеріал та отримані кількісні результати мають бути подані у вигляді таблиць, рисунків, графіків, діаграм, тощо.

У другому розділі (аналітичному) «Оцінка виробничо-господарської діяльності підприємства» необхідно провести комплексний аналіз виробничо-господарської та фінансової діяльності господарюючого суб'єкта, для цього висвітлити наступні питання:

- загальна характеристика підприємства;
- комплексний (техніко-економічний) аналіз діяльності підприємства;
- фінансовий стан підприємства.

При описанні загальної характеристики підприємства необхідно надати стислу інформація щодо основних аспектів діяльності підприємства. Такими аспектами є:

- головні етапи створення, юридичний статус;
- види діяльності; продукція, що виробляються; послуги, що надаються;
- характеристика виробничих потужностей;
- організаційна структура підприємства;
- характеристики структурних підрозділів;
- постачальники, ринок збуту продукції, клієнти;
- основні конкуренти тощо.

Комплексний аналіз можна проводити в двох напрямках – ретроспективному й перспективному. Магістерська робота починається з ретроспективного аналізу, тобто з аналізу діяльності підприємства за попередні періоди (не менш, ніж за три роки господарювання). Завдання такого аналізу:

- виявлення недоліків у роботі підприємства; сильних і слабких сторін за кожним напрямом аналізу;
- виявлення зовнішніх і внутрішніх, позитивних і негативних факторів, що впливають на результати діяльності підприємства та кількісна оцінка впливу основних факторів;
- виявлення та оцінка резервів підвищення ефективності роботи підприємства за кожним напрямом аналізу.

Комплексний ретроспективний аналіз необхідно проводити за такими напрямками (розділами):

- аналіз зовнішніх умов виробництва;
- аналіз організаційно-технічного рівня та рівня управління, аналіз обсягу, структури й асортименту випуску та реалізації продукції, ритмічності виробництва та реалізації;
- аналізу стану руху та ефективності використання ресурсів підприємства (основних засобів, обігових коштів, нематеріальних, трудових ресурсів);
- аналіз витрат на виробництво (операційних, собівартості тощо);
- аналіз фінансових результатів діяльності (доходів та прибутку),
- оцінка фінансового стану підприємства.

Основні техніко-економічні показники діяльності доцільно оформити у вигляді таблиць, які можуть бути за узгодженням з керівником роботи винесені у графічний (ілюстративний, роздатковий) матеріал чи лист презентації.

Аналіз необхідно проводити із застосуванням як традиційних методів, методів факторного аналізу, так і економіко-математичних методів, наприклад, логарифмічного та інтегрального методів факторного аналізу, методів кореляційного аналізу, теорії гри та ін.

Поглиблений аналіз діяльності підприємства із застосуванням факторного аналізу та виявлення резервів діяльності необхідно проводити за останні 3-5 років. Аналіз діяльності основних кількісних і якісних показників необхідно виконувати за період не менше ніж 3 роки. Мета останнього – виявлення тенденцій розвитку, оцінка стратегій підприємства.

У аналітико-діагностичному розділі слід зосередитись на поглибленому аналізі функціонування підприємства (внутрішніх та зовнішніх), які безпосередньо пов'язані з тематикою (темою) роботи. Дуже важливо всебічно охарактеризувати явища, що вивчаються, на основі аналізу кількісних параметрів, провести необхідну діагностичну роботу, тобто представити економічну інтерпретацію виявлених тенденцій, окреслити наявні проблеми, визначити їх глибинні причини, взаємозв'язки і можливі наслідки у майбутньому.

Для виконання другого розділу роботи потрібно зібрати достатню інформаційну базу, тобто статистичну та фінансову звітність обраного об'єкту дослідження – підприємства, а саме:

- форма № 1 – «Баланс»;
- форма № 2 – «Звіт про фінансові результати»;
- форма № 3 – «Звіт про рух грошових коштів»;
- форма № 4 – «Звіт про власний капітал»;
- форма № 5 – «Примітки до річної фінансової звітності»;
- форма № 6 – Додаток до Приміток річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»;
- форма 4-сг (річна). Посівні площі сільськогосподарських культур під урожай);
- форма 9-б-сг (річна). (Внесення мінеральних, органічних добрив, гіпсування та вапнування ґрунтів під урожай);
- форма 16-сг (річна). (Баланс сільськогосподарської продукції);
- форма 24 (річна). (Стан тваринництва);
- форма 29-сг (річна). (Підсумки збору врожаю сільськогосподарських культур, плодів, ягід та винограду);
- форма 29-сг (меліорація) (річна). (Збір урожаю сільськогосподарських культур);
- форма 50-сг (річна). (Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств);
- форма 4-сільрада (річна). (Посівні площі сільськогосподарських культур у домашніх господарствах на території сільської ради під урожай);
- форма 6-сільрада (річна). (Окремі показники розвитку сільських, селищних, міських рад у галузі сільського господарства);

- форма 10-мех (річна). (Наявність тракторів, сільськогосподарських машин і енергетичних потужностей);
- форма 2-ферм (річна). (Основні показники господарської діяльності фермерського господарства);
- форма 1-виноград (річна). (Переробка винограду на виноматеріали);
- форма 21-заг (річна). (Реалізація сільськогосподарської продукції);
- форма № 1-підприємство – «Звіт про основні показники діяльності підприємства»;
- ф. № 1-П (термінова) «Терміновий звіт про виробництво промислової продукції (робіт, послуг)»;
- ф. № 1П-НПП (річна) «Звіт про виробництво промислової продукції»;
- форма № 11-ОЗ – «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос)»;
- ф. 1-інвестиції «Звіт про інвестиції в основний капітал (капітальні інвестиції)»;
- ф. № 2-інвестиції «Звіт про капітальні інвестиції»;
- ф. № 2-Б «Звіт про випуск, розміщення та обіг цінних паперів»;
- ф. № 1-інновація – «Обстеження технологічних інновацій промислового підприємства»;
- ф. № 2- пром. (інновація) «Звіт про інноваційну активність підприємства»;
- ф. № 1-Б «Звіт про фінансові результати і дебіторську та кредиторську заборгованість»;
- ф. 1-ПВ «Звіт з праці»;
- ф. 1-ПВ (умови праці) «Звіт про стан умов праці, пільги та компенсації за роботу зі шкідливими умовами праці»;
- ф. № 3-ПВ «Звіт про використання робочого часу»;
- ф. № 3-МТП «Звіт про залишки і витрати матеріалів»;
- ф. № 6-ПВ «Звіт про кількість працівників, їх якісний склад та професійне навчання»;
- ф. № 1-послуги «Звіт про обсяги реалізованих послуг»;
- іншу звітність відповідно до обраної теми.

Слід зауважити, що необхідно здійснити аналіз *релевантної бази даних*, тобто такої, яка безпосередньо стосується обраної тематики і дає можливість виявляти проблеми підприємства з досліджених питань. Таким чином, другий розділ висвітлює причинно-наслідкові зв'язки певних проблемних явищ, що потребують пильної уваги і вирішення.

Таким чином, за результатами проведеного у другому розділі аналізу студент має виявити позитивні та негативні тенденції розвитку досліджуваного об'єкту та довести необхідність розробки ряду заходів та прийняття управлінських рішень необхідних для розв'язання існуючих проблем. Другий розділ магістерської роботи закінчують висновками, в яких наводять основні результати розділу. *Обсяг другого розділу* може становити 40-50% загального обсягу магістерської роботи.

Третій розділ.

Третій розділ має відображати елементи наукової новизни магістерської роботи, носити перспективний і практичний характер. Він передбачає розробку і вдосконалення виробничих, організаційно-економічних процесів на підприємстві, процесу прийняття управлінських рішень, економічне моделювання та надання ґрунтовних рекомендацій щодо розвитку і покращення стану досліджуваного об'єкту. Студент має розкрити суть запропонованих заходів, що спрямовані на підвищення ефективності функціонування об'єкта дослідження, на основі проведення ряду необхідних розрахунків розробити необхідні рекомендації для вирішення проблем, поставлених у роботі. Для обґрунтування отриманих результатів і доведення дієвості запропонованих заходів, доцільно розрахувати ефект від їх впровадження. Тобто, даний розділ має містити аналіз основних наукових результатів з точки зору достовірності, наукової та практичної цінності.

Завданням третього розділу (проектно-рекомендаційного) є розробка конкретних рекомендацій, надання обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення та/або усунення виявлених у другому розділі проблем або загроз, які можуть постати перед предметом дослідження (підприємством) у майбутньому.

Цей розділ, як правило, містить декілька взаємопов'язаних параграфів, які поступово дають конкретні економічно обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення управління та підвищення ефективності роботи підприємства, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення, обґрунтування моделей управління фінансово-економічними параметрами та індикаторами розвитку підприємства (стратегія, бізнес-план, інноваційний проект, реінжиніринг бізнес-процесу, реструктуризація,) на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, методичного інструментарію, що викладені в першому розділі, а також з урахуванням результатів аналізу, проведеного в другому розділі дослідження.

Запропоновані конкретні заходи мають носити комплексний характер, складатися з кількох альтернативних варіантів, містити економіко-аналітичне обґрунтування кожного варіанта з використанням методичного апарату.

Інформація та дані, що використовуються для характеристики та обчислення поданих альтернатив, повинні бути всебічно обґрунтовані. Розділ повинен містити як вихідні дані, так і всі види обчислених прогнозних оцінок – песимістичні, найбільш вірогідні та оптимістичні. На основі зіставлення очікуваних результатів по розроблених альтернативах приймаються рекомендації щодо найкращої альтернативи. Доречним у звершенні цієї частини буде також наведення механізму впровадження запропонованого комплексу заходів щодо вирішення виявлених проблем.

Рекомендації, пропозиції, методи, моделі й конкретні заходи повинні відповідати таким вимогам:

- не суперечити чинному законодавству і нормативним документам;
- бути спрямовані на удосконалення ефективності діяльності аграрних підприємств;

– впровадження сучасних управлінських технологій, що в свою чергу, повинно позитивно впливати на кінцеві економічні результати діяльності аграрних підприємства;

– бути науково обґрунтованими, враховувати перспективні напрямки роботи підприємств в галузі (сфери діяльності) в цілому.

Цей розділ містить зміст і результати власних досліджень магістранта-випускника, узгоджених із науковим керівником. У ньому подають матеріали і методики досліджень.

У кінці розділу необхідно сформулювати конкретні висновки, а саме: що конкретно запропоновано; як проблему вирішено, які отримано результати; у чому полягають переваги пропозицій магістранта; кількісно оцінити, який від цього, фіксується ефект.

В економічних розрахунках для обґрунтування пропозицій теж бажано використання ПЕОМ та сучасних програмних продуктів. Можна запропонувати власну комп'ютерну програму.

Обсяг проектного розділу може становити 25-30 % загального обсягу роботи.

Четвертий розділ.

Завдання на четвертий розділ «Охорона праці» розробляється, видається і контролюється консультантом з охорони праці з кафедри охорони праці. *Обсяг четвертого розділу може становити 10-15% загального обсягу роботи. Виконується за бажанням студента чи при необхідності.*

Висновки до розділів.

Після кожного розділу, з абзацу мають надаватися короткі висновки обсягом до однієї сторінки. В них висвітлюються основні результати проведеного в розділі дослідження. Пишеться «Висновки до розділу». Їх варто починати наступним чином: «Таким чином...», «Отже...», «В результаті проведеного дослідження....», «Проведені дослідження показали...», «В результаті проведеного аналізу....» тощо.

Висновки.

Загальні висновки розміщують на новому аркуші. Висновки є стислим викладенням підсумків проведеного дослідження. У висновках необхідно коротко підвести підсумки досліджень, що були проведені у роботі, акцентуючи увагу на пропозиціях, їх значущості для об'єкту дослідження. У них має відобразитися виконання поставлених у роботі завдань та розкриватися наукова новизна проведеного дослідження. Коротко наводяться найбільш важливі теоретичні положення предмету дослідження, оцінка результатів дослідження відповідно до мети роботи та поставлених у вступі завдань; пропозиції щодо удосконалення напрямку дослідження діяльності об'єкта дослідження, які було обґрунтовано у проектному розділі. У висновках не можуть з'явитися пропозиції, які не було розглянуто у проектному розділі.

Отже, у висновках слід послідовно, тезисно викласти узагальнені результати проведеного теоретичного та аналітико-рекомендаційного дослідження, обґрунтувати їх достовірність, практичну цінність і зазначити на скільки повно

вирішено завдання та досягнуто мету кваліфікаційної роботи, що були сформульовані у вступі.

Рекомендований обсяг цієї частини роботи – 4-5 сторінок. Зміст висновків має бути обґрунтованим, чітким та лаконічним.

Список використаних джерел.

Список використаних джерел наводиться з нового аркуша. Він повинен містити перелік усієї літератури використаної студентом під час написання роботи, а також посилання на власні публікації. Літературні джерела можуть наводитися у порядку згадування про них у тексті роботи, або у алфавітному порядку. Кількість джерел повинна бути більшою за 60 найменувань.

Список використаних джерел складається з першоджерел (нормативно-правові акти, монографії, підручники, навчальні посібники, статті періодичних видань, статистична база даних), які використовувались у ході роботи, особливо тих, на які є посилання в тексті. Порядок оформлення списку літератури та вимоги до його оформлення наведено у наступному розділі.

Додатки.

Вся інформація, що представлена у текстовій, табличній, графічній формі або у вигляді форм первинної статистичної звітності, яка не увійшла до складу основної частини, входить до складу додатків. **У додатках** подаються матеріали (схеми, аналітичні дані, форми офіційної звітності та ін.), які є першоджерелом або доповнюють аналітичну базу роботи, проте не увійшли в основну частину.

Отже, у додатках до магістерської роботи наводиться допоміжний матеріал, необхідний для повного сприйняття роботи: таблиці, що містять інформацію розрахунково-аналітичного характеру; проміжні математичні докази, формули і розрахунки; інструкції і методики, опис алгоритмів та програм вирішення задач ПЕОМ, які розроблені в процесі виконання роботи; первинні документи, фінансова звітність тощо.

Таким чином, робота повинна бути логічно побудованим, цілісним і завершеним самотійним дослідженням. У роботі необхідно стисло, логічно і аргументовано викласти зміст та результати дослідження, уникаючи загальних фраз, бездоказових тверджень, тавтології і повторень.

6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота магістра оформлюється відповідно до державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».

Мова магістерської роботи – державна. Стиль магістерської роботи має бути науковим, чітким, без ліричних і емоційних відступів, орфографічних і граматичних помилок. Послідовність викладення матеріалу має бути логічною. При використанні матеріалів з літературних джерел необхідно правильно їх оформляти. Неприпустимо без посилань і цитування використовувати матеріали з

джерел літератури та Інтернету. Відповідальність за це несе автор магістерської роботи, а її керівник повинен вказати на це в разі виявлення.

Завершену і оформлену належним чином роботу обов'язково підписує магістрант і науковий керівник на титульному аркуші. Магістерську роботу виконують за допомогою комп'ютера з використанням шрифтів текстового редактора Word Time New Roman, кегля 14 з 1,5 (полуторним) міжрядковим інтервалом. Текст роботи необхідно оформляти, залишаючи поля ліворуч – 30 мм, праворуч – 15, згори – 20, знизу – 20 мм.

Абзацний відступ має бути однаковий по всьому тексту магістерської роботи в межах 25 мм. Шрифт друку має бути чітким, чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою. Вписувати в текст роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту має бути наближеною до щільності основного.

Роздруковані на ЕОМ програмні документи мають відповідати формату А 4 (мають бути розрізаними). Їх включають до загальної нумерації сторінок роботи і розміщують, як правило, в додатках.

Заголовки структурних частин магістерської роботи: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ» (при необхідності), «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ», друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовку не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3–4 інтервалам. Кожну структурну частину магістерської роботи треба починати з нової сторінки.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині аркуша, якщо після неї розміщено лише один рядок тексту або жодного.

2. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими літерами **без** знака «№». Першою сторінкою магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних – номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу симетрично тексту, великими літерами. Назву наводять жирним шрифтом. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу з абзацного відступу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ

другого розділу). Потім у тому самому рядку наводять заголовок підрозділу маленькими літерами (крім першої великої). Крапку в кінці заголовку не ставлять.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад:

«1.3.2.» (другий пункт третього першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок підрозділу. Пункт може не мати заголовка. Підпункти нумерують у межах кожного пункту за тими самими правилами, як і пункти.

Ілюстрації (рисунок, фотографії, креслення, схеми, графіки) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, що розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: *рис. 1.2* (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис курсивом «*Таблиця*» із зазначенням її номера. Номер таблиці має складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «*Таблиця 1.2*» (друга таблиця першого розділу). Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над перенесеними частинами пишуть слова «Продовж. табл.» і вказують її номер, наприклад: «Продовж. табл. 1.2».

Формули в магістерській роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номер формули пишуть праворуч на рівні самої формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші кілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...

2. ...

Якщо примітка одна, її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

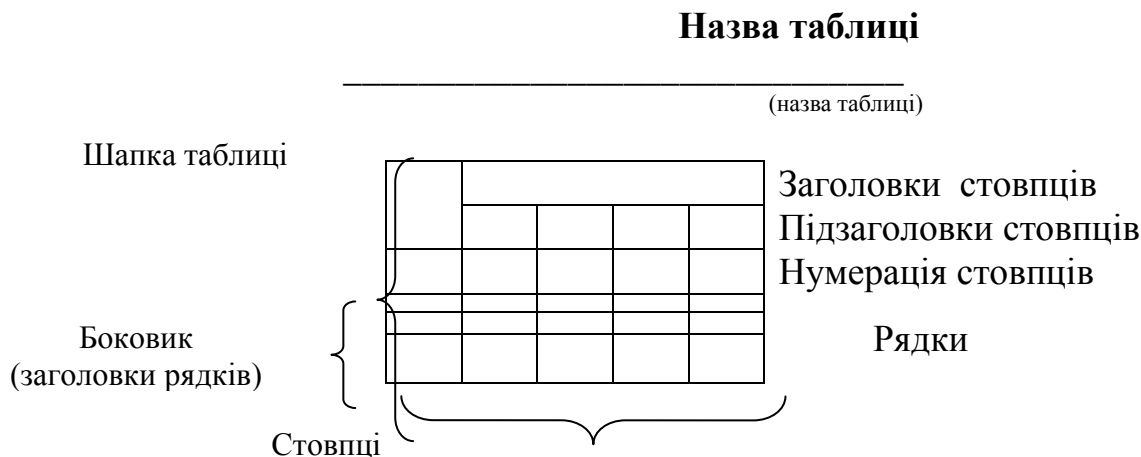
3. Таблиці

Цифровий матеріал, як правило, має оформлюватися у вигляді таблиць.

Таблиці застосовують для уточнення та зручності порівнювання показників. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Назва таблиці має точно і стисло відобразити її зміст. Назву слід розміщувати один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами таблиці пишуть «Продовження таблиці ___» з зазначенням номера таблиці.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер)

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Слово «Таблиця» та її назву починають з великої літери та друкують курсивом. Назву наводять жирним шрифтом, не підкреслюють. Заголовки граф треба починати з великих літер, підзаголовки з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків має бути не менше 8 мм. Графу з порядковим номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блока роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під другою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

4. Формули

При використанні формул необхідно дотримуватися певних правил. Для набору формул потрібно використовувати вбудований у Word for Windows редактор формул Equation 3.0, налаштований наступним чином: Text – Times New Roman Cyr, 11 pt; Function – Times New Roman Cyr, 11 pt; Variable – Times New Roman Cyr, Italic 11 pt; L.C.Greek – Symbol, 11 pt; U.C.Greek – Symbol, 11 pt; Symbol – Symbol, 11 pt; Matrix/Vector – Times New Roman Cyr, bold, 11 pt; Numbers – Times New Roman Cyr, 11 pt. *Розміри*: Full – 11 pt; Subscript/Superscript – 70%; Sub- Subscript/Superscript – 50%; Symbol – 150%; Sub-Symbol – 100%.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі.

Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти в тексті вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків (+) плюс, (-) мінус, (x) множення.

5. Посилання

При написанні магістерської роботи необхідно дати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, дослідження. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них є матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке посилаються.

Посилання в тексті магістерської роботи на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «... у працях [1 – 7]...».

Допускається посилання на джерела у виносках, при цьому оформлення посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Наприклад:

Підлісецький, підкреслюючи особливості формування та функціонування цих фондів, пропонує називати їх – продуктивними [111].

Відповідний опис у переліку посилань:

б. Підлісецький Г. М. Ефективність використання основних фондів // Г. М. Підлісецький / . К.: Урожай, 1979. 143 с.

Крім того, В. А. Доманський виділяє в окрему групу фондів багаторічні насадження та продуктивну худобу [44 с. 14].

Відповідний опис у переліку посилань:

44. Доманський В. А. Анализ использования основных фондов сельского хозяйства. // В. А. Доманський. К.: Статистика, 1998. 48 с.

Посилання на ілюстрації в роботі вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «рис. 1.2». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «у формулі (2.1)». На всі таблиці дипломного проекту мають бути посилання в тексті, при цьому слова «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «у табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

6. Список використаних літературних джерел

Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40).

Опис складається з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов'язкові чи обов'язкові та факультативні елементи. Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі. Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Джерела можна розміщувати в списку одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування);
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;
- у хронологічному порядку.

Зразок оформлення списку літератури подано у додатку Ж

7. Додатки

Додатки оформляють як продовження магістерської роботи на наступних його сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи.

Якщо додатки оформляють на наступних сторінках дослідження, кожний такий додаток слід починати з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток ___» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г,Є,І,Ї,Й,О,Ч, наприклад, додаток А, додаток Б і т. д. Якщо додаток один, тоді він позначається як додаток А. Текст кожного додатка в разі потреби може бути поділений на розділи і підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: А.2.

Завершена робота магістра комплектується в наступному порядку:

1. Титульний аркуш;
2. Завдання на магістерську роботу;
3. Анотації (українською, російською, англійською мовами);
4. Зміст (план) роботи з визначенням сторінок, з яких починається викладення тексту розділів, підрозділів, параграфів та інших структурних підрозділів роботи;
5. Список умовних скорочень (за наявності);
6. Вступ;
7. Розділи і підрозділи основної частини роботи;
8. Висновки;
9. Список використаної літератури;
10. Додатки.

Оформлена у відповідності з вимогами і повністю укомплектована випускна робота магістра повинна бути переплетена (зброшурована).

7. ВИХІДНІ МАТЕРІАЛИ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Виконання магістерської роботи потребує глибоких теоретичних знань, вміння використати їх стосовно предмету й об'єкту дослідження. Добросовісне і старанне вивчення дисциплін, що викладаються в університеті, супроводжується постійним самостійним вдосконаленням і поглибленням знань за тими напрямками, які відповідають обраній темі роботи. В період виконання роботи випускника консулює науковий керівник та консультант з охорони праці. Крім того, випускник, у випадку необхідності, може користуватись консультаціями викладачів інших кафедр.

На початку виконання роботи необхідно ознайомитись зі змістом спеціальної літератури за обраною темою. При підборі літератури слід користуватись предметними каталогами бібліотек, бібліографічними збірниками за відповідними галузями знань, реферативними журналами. Корисні поради щодо підбору літератури можуть дати робітники бібліотеки. Особливу увагу слід приділити ретельному вивченню законодавчої і нормативної бази з питань, які розглядаються у роботі, а також ознайомитись з останніми періодичними виданнями та статистичними даними.

Матеріали по результатах діяльності підприємств, на базі яких виконується випускна робота, збираються під час навчання в ПДАТУ та проходження практики. При обробці зібраного матеріалу особливу увагу рекомендується приділити наочності та змістовності таблиць, рисунків, схем, графіків.

8. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Для керівництва магістерської роботи за кожним магістрантом закріплюється науковий керівник. Науковими керівниками магістерських робіт призначаються викладачі кафедри, що мають наукові ступені та вчені звання, у відповідності до їх тем наукових досліджень та узгодженої тематики магістерських робіт на кафедрі.

Керівник магістерської роботи: надає магістранту допомогу в розробленні календарного графіка роботи на весь період виконання магістерської роботи; рекомендує магістранту необхідну монографічну і навчально-методичну літературу, довідкові матеріали, оригінальні статті у спеціальних наукових періодичних виданнях, нормативні і довідкові матеріали, типові проекти та інші джерела з теми; проводить систематичні, відповідно з розкладом, консультації з питань виконання розділів дипломного проекту; перевіряє їх виконання; готує магістранта до захисту дипломного проекту.

Його основними функціями є:

- допомога магістранту в розробці концепції теми магістерської роботи, визначенні методики проведення дослідження;
- допомога в складанні плану роботи та виборі об'єкта дослідження;

- поради щодо вибору спеціальних літературних джерел, обробки та використання інформаційних матеріалів;
- консультації щодо структури та змісту магістерської роботи;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи;
- складання відгуку.

Магістерська робота, підписана автором, подається науковому керівникові для здійснення загальної оцінки та визначення можливості винесення її на захист. Після ознайомлення з магістерською роботою і в разі її схвалення науковий керівник ставить свій підпис і надає письмовий відгук.

9. МОВА І СТИЛЬ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота як кваліфікаційна робота має характеризуватися не лише високим рівнем змісту, відповідною структурою, а й оформленням, тому одночасно з написанням тексту дослідження здійснюється процес його оформлення. Пошук оптимальної форми наукової праці відбувається на кожному етапі дослідження, а не лише на останньому.

Особливі вимоги висуваються до мови і стилю викладу матеріалу, оскільки культура мови є одним з найважливіших показників культури магістранта. Саме тому мові і стилю роботи слід приділяти особливу увагу.

Науковий стиль викладу матеріалу має свої особливості.

Характерною особливістю наукової мови є формально-логічний спосіб викладення матеріалу, наявність міркувань, що сприяють доказу істини, обґрунтуванню основних висновків дослідження. Не менше значення має смислова завершеність, цілісність і зв'язність думок. Для вираження логічних залежностей в мові є спеціальні функціонально-лексичні засоби зв'язку, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, поперше, по-друге, отже, таким чином та ін.), заперечення (проте, тим часом, але, тоді як, тим не менше, аж ніяк), причинно-наслідкові відношення (таким чином, тому, завдяки цьому, внаслідок цього, крім того, до того ж), перехід від однієї думки до іншої (раніше ніж перейти до..., звернімося до ..., розглянемо..., зупинимося на..., розглянувши, перейдемо до..., необхідно зупинитися на ..., необхідно розглянути ...), підсумок, висновок (отже, таким чином, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок..., підсумовуючи, слід сказати...). Засобами логічного зв'язку можуть виступати займенники, прикметники і дієприкметники (даний, той, такий, названий, вказаний та ін.).

Для наукового тексту характерним є цілеспрямованість і прагматизм.

Емоційні мовні елементи тут виключаються. Ціну мають лише точні, отримані в результаті тривалих спостережень і наукових експериментів, відомості та факти. Це обумовлює точність їх словесного вияву і використання спеціальної термінології.

Володіння мовою спеціальності, основу якої становить впорядкована і стандартизована термінологія, – один з основних показників наукового рівня магістранта. Через терміни не тільки пізнається наукове поняття і логіка

наукового мислення, а й логіка самої науки. Завдяки спеціальним термінам стає можливим у короткій та економній формі давати розгорнуті визначення і характеристики наукових фактів, понять, процесів, явищ.

Науковий термін – це не просто слово, а втілення сутності даного явища, тому не можна довільно змішувати в одному тексті різну термінологію, оскільки кожна галузь науки має свою, притаманну тільки їй, систему термінів і прагне до встановлення точних однозначних дефініцій, що відповідають її сучасному стану. Не використовуються в науковому тексті також жаргонні і побутові вирази.

Специфічною є також фразеологія наукової роботи, функцією якої є визначення логічних зв'язків між частинами висловлювань (можна навести результати..., як показав аналіз..., на підставі отриманих даних..., підсумовуючи сказане..., звідси випливає, що... та ін.), а також позначення певних понять, виконуючи роль термінів (інформатизація суспільства, документо-комунікаційна система та ін.).

Є також деякі особливості наукової мови, котрі суттєво впливають на мовностилістичне оформлення дослідження: необхідно вказати на наявність великої кількості іменників із абстрактним значенням, а також віддієслівних іменників (дослідження, розгляд, вивчення та ін.).

У науковій прозі знайшли широке застосування відносні прикметники, оскільки саме вони на відміну від якісних дають змогу з точністю вказувати на достатні і необхідні ознаки понять. Разом з тим необхідно пам'ятати, що не можна утворювати форми ступенів порівняння відносних прикметників. У дослідженні, використовуючи якісні прикметники, перевагу віддають аналітичним формам вищого та найвищого ступенів; для утворення найвищого ступеня часто використовують слова «найбільш», «найменш».

Особливістю мови наукової прози є також прагнення уникнути експресії, звідси домінуюча форма оцінки – констатація ознак, притаманних слову, яке визначають. Тому більшість прикметників є тут частинами термінологічних виразів.

Дієслово і дієслівні форми несуть у тексті особливе інформаційне навантаження: необхідно писати «проблема, яка розглядається», а не «проблема, яка розглянута». Ці дієслівні форми служать для окреслення постійної ознаки предмета (у наукових законах, закономірностях, встановлених раніше або в процесі даного дослідження), вони використовуються також при описі ходу дослідження, а також доведень певних феноменів.

Широко вживаються також дієслівні форми недоконаного виду минулого часу дійсного способу, бо вони не фіксують ставлення до дії, яка описується, на момент висловлювання. Рідше використовують дієслова умовного і майже ніколи – наказового способу. Часто використовуються зворотні дієслова, пасивні конструкції, що обумовлено необхідністю підкреслити об'єкт дії, предмет дослідження (наприклад, «У даній магістерській роботі розглядаються...», «Передбачено виділити додаткові чинники...»).

Певні особливості має синтаксис наукової мови, оскільки вона характеризується логічною послідовністю; тут окремі речення і частини складного синтаксичного цілого, всі компоненти (прості та складні), як правило,

дуже тісно пов'язані один з одним, кожен наступний впливає з попереднього або є наступною ланкою в розповіді чи міркуваннях. Тому для тексту роботи, який потребує складної аргументації і виявлення причинно-наслідкових залежностей, властиві складні речення різних видів з чіткими синтаксичними зв'язками. Звідси розмаїття складених сполучників підрядності «завдяки тому, що», «тоді як», «тому що», «замість того, щоб», «з огляду на те, що», «зважаючи на те, що», «внаслідок того, що», «враховуючи...», «в той час як» та ін. Особливо часто використовуються похідні прийменники «протягом», «відповідно до», «згідно з...», «у результаті», «на відміну від...», «поряд з...», «у зв'язку з...» та ін.

У науковому тексті частіше зустрічаються складнопідрядні, ніж складносурядні речення. Це пояснюється тим, що підпорядковуючі конструкції відбивають причинні, часові, наслідкові, умовні і тому подібні відношення, а також; тим, що окремі частини у складнопідрядному реченні тісно пов'язані між собою. Складносурядні речення використовуються для констатації, що властиво для наукового тексту.

Безособові, неозначено-особові речення в тексті роботи вживаються при описі фактів, явищ та процесів. Називні речення використовуються в назвах розділів, підрозділів і пунктів, у підписах під рисунками, діаграмами, ілюстраціями.

Писемна наукова мова має й суто стилістичні особливості, основною рисою якої є об'єктивність викладу. Звідси наявність у тексті наукових праць вставних слів і словосполучень на позначення ступеня достовірності повідомлення. Завдяки таким словам той чи інший факт можна подати як достовірний (дійсно, насправді, зрозуміло), припустимий (треба гадати, очевидно), можливий (можливо, ймовірно).

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу. У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень («за відомостями», «як свідчить», «на думку», «за даними», «на нашу думку» та ін.).

Діловий і конкретний характер опису явищ, які вивчаються, фактів, процесів майже повністю виключає емоційно забарвлені слова та вигуки. У науковій мові вже досить чітко сформувалися певні стандарти викладення матеріалу. Так, експерименти описуються звичайно за допомогою особових дієслівних форм на «но» і «то» (одержано, вирішено, проаналізовано, розглянуто, та ін.). Використання подібних синтаксичних конструкцій дає змогу сконцентрувати увагу читача тільки на самій дії. Суб'єкт дії при цьому залишається невизначеним, оскільки вказівка на нього в такого роду наукових текстах необов'язкова.

Стиль наукової мови – це безособові речення, тому виклад звичайно ведеться від третьої особи, бо увага зосереджена на змісті та логічній послідовності повідомлення, а не на суб'єкті. Порівняно рідко використовуються форми першої і зовсім не використовуються – другої особи займенників однини. Авторське «я» ніби відступає на другий план. Є неписане правило замість «я» використовувати

«ми» з огляду на те, що вираз суб'єкта авторства як формального колективу надає викладу більшої об'єктивності.

Вираз авторства через «ми» дає змогу відобразити власну думку, як думку певної групи людей, наукової школи чи наукового напрямку. Автори робіт використовують й інші звороти без цього займенника, зокрема конструкції з неозначено-особовими реченнями («Спочатку проводять відбір об'єктів для аналізу, а потім встановлюють їх відповідність за розмірами еталонів...»).

Аналогічну функцію виконує речення з безособовими дієприслівними формами на «но» і «то» («Розроблено комплексний підхід до вивчення...»), в якому відпадає потреба у фіксації суб'єкта дії, що тим самим дає змогу уникати в тексті роботи особових займенників.

Якостями, котрі визначають культуру наукової мови, є точність, ясність і стислість. Смыслова точність – одна з головних умов забезпечення наукової та практичної значущості інформації, вміщеної в тексті дослідження. Недоречно вжите слово може суттєво викривити смисл написаного, призвести до подвійного тлумачення тієї чи іншої фрази, надати всьому тексту небажаної тональності. Ще одна необхідна якість наукової мови – її ясність, яка визначається як вміння писати доступно і дохідливо. Стислість – також необхідна і обов'язкова якість наукової роботи, реалізація якої означає вміння уникнути непотрібних повторів, надмірної деталізації.

10. РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота підлягає зовнішньому рецензуванню. Рецензент призначається зі складу досвідчених викладачів та науковців інших кафедр Навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів, фахова кваліфікація яких відповідає напряму підготовки випускників.

Завдання рецензування – попередньо оцінити теоретичний рівень підготовки випускника, рівень оволодіння ним науковими методами в процесі дослідження, вміння застосувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань, здатність студента аналізувати стан об'єкту дослідження і економічну ситуацію в цілому, виявляти вплив різноманітних факторів на діяльність об'єкта, вміння формулювати висновки і пропозиції, що мають практичне значення, а також рецензент повинен оцінити ступінь наукової новизни отриманих магістрантом результатів дослідження. Крім того, рецензування має на меті, по-перше, допомогти автору більш досконало вивчити найбільш складні питання обраної теми, по-друге, оцінити ступінь засвоєння ним матеріалу та вміння письмово викладати його, по-третє, дати рекомендації щодо подальшої поглибленої роботи з даного напрямку дослідження.

Рецензія складається у встановленій формі і має стисло відображати і оцінювати:

- відповідність затвердженої теми та завдань;
- актуальність теми;

- вміння користуватися працями класиків вітчизняної та світової науки, законами України, документами Уряду, іншими нормативно-правовими актами, бібліографічними джерелами;

- вміння аналізувати певні економічні процеси та явища;
- глибину економічного обґрунтування прийняття рішень;
- новизну та практичне значення висновків і пропозицій;
- правильність проведених розрахунків;
- якість оформлення роботи;
- мову і стилістику;
- можливості впровадження результатів дослідження;
- недоліки роботи.

Рецензент має висловити свою думку щодо можливої оцінки по результатах виконаної роботи та надати рекомендації щодо того чи доцільно присвоїти студенту кваліфікацію магістр. Рецензія має бути підписана рецензентом із зазначенням свого прізвища, ім'я та по батькові, місця роботи і посади, і завірити печаткою організації. *Форма рецензії надана у Додатку К.*

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника

11. ВІДГУК НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ

Магістерська робота, що підписана автором, разом з рецензією подається науковому керівнику, який після ознайомлення з нею і в разі схвалення підписує її і надає свій письмовий відгук з оцінкою.

Відгук наукового керівника має відображати:

- головну мету магістерської дисертації (дипломної роботи спеціаліста);
- відповідність роботи поставленим завданням;
- ступінь самостійності виконання роботи;
- рівень підготовки дипломника до прийняття сучасних рішень;
- уміння аналізувати необхідні літературні джерела, приймати правильні економічні рішення;
- найбільш важливі теоретичні і практичні результати, їх апробації;
- ступінь наукової новизни отриманих результатів;
- інші питання, які характеризують професійні якості дипломника.

Науковий керівник оцінює випускну роботу записом «Допускається до захисту», а в разі негативної оцінки – «До захисту не допускається». У випадках негативного висновку щодо допуску на захист це питання виноситься на розгляд засідання кафедри за участю наукового керівника. *Форма відгуку на надається в Додатку Л.*

12. ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

До захисту магістерської роботи допускаються студенти, що повністю виконали усі вимоги навчального плану, отримали визначений мінімум залікових

балів за спеціальністю і позитивний відгук наукового керівника на випускню роботу магістра. До захисту випускної роботи не допускаються студенти, які не виконали навчальної програми і мають на момент подання до захисту випускної роботи академічну заборгованість.

Термін подання роботи – за десять днів до початку захисту.

Відповідальність за своєчасне виконання магістерських робіт покладається безпосередньо на випускника.

Науковий керівник здійснює контроль за виконанням студентом випускної роботи. Студент зобов'язаний подавати роботу керівнику на перевірку частинами у встановлені терміни. У разі невиконання студентом календарного графіка керівник має право винести на засідання кафедри питання щодо відрахування студента.

Підписана автором робота разом з відгуком керівника та рецензією подається на кафедру, для проходження попереднього захисту. Завідувач кафедри за результатами проходження попереднього захисту, який вирішує питання щодо допуску студента до захисту, роблячи відповідний запис на титульному аркуші магістерської роботи.

Перед захистом випускник повинен ознайомитися з рецензією та відгуком керівника, проаналізувати їх та підготувати відповідь на зауваження.

Для здійснення захисту випускної роботи студент має підготувати **доповідь**, яка стисло буде відображати її суть, розкривати найважливіші досягнення автора та наукову новизну отриманих результатів. В доповіді послідовно має бути відображена наступна інформація:

- прізвище, ім'я, по-батькові автора та наукового керівника, тема роботи;
- актуальність теми (коротко 1 – 2 речення);
- мета та завдання роботи;
- об'єкт та предмет дослідження;
- наукова новизна отриманих результатів;
- результати теоретичних досліджень проведених в першому розділі (2 – 3 речення);
- результати аналізу проведеного у другому розділі;
- результати досліджень проведених у третьому розділі;
- визначення ефективності запропонованих заходів;
- висновки та рекомендації надані автором на основі проведеного дослідження;
- апробація результатів отриманих під час написання роботи;
- впровадження результатів дослідження в реальному житті.

При складанні доповіді особливу увагу слід приділити саме тому, що було самостійно зроблено автором, тобто власним досягненням і розробкам, науковій новизні. При складанні доповіді доцільно вживати наступні фрази: «В роботі систематизовано, узагальнено.....тощо», «В роботі проведений комплексний аналіз...», «В результаті проведених досліджень...», «Автором було запропоновано», «В роботі розроблено...», «В роботі удосконалено...», «Автором виявлено...» тощо. **Не слід обтяжувати доповідь загальновідомими визначеннями.**

Підготовка доповіді

Найпоширенішою структурою доповіді вважається така, що складається з трьох частин: вступу, основної частини, висновку. Кожна частина має свої особливості, які треба враховувати в процесі підготовки доповіді.

Від того, як магістрант-випускник розпочав доповідь, значною мірою залежить успіх виступу. Невдалий початок знижує інтерес слухачів до теми, послаблює увагу.

У вступі доповіді виділяється її тема. Далі вказуються причини вибору саме цієї теми (актуальність проблеми, значення її для конкретної аудиторії, формулюється мета доповіді, іноді коротко викладається історія питання).

Досвідчені доповідачі рекомендують розпочинати виступ з цікавого прикладу, прислів'я чи приказки, крилатого виразу тощо. У вступі також може бути використана цитата, яка змусить слухачів задуматися над словами промовця, глибше усвідомити висловлене положення.

Основна частина розпочинається з характеристики проблеми, яку потрібно виділити чітко і лаконічно без перевантаження цифрами, відображенням в ілюстративних матеріалах. Виділивши основний аспект проблеми, варто запропонувати слухачам перспективу обговорення (наприклад: «Подальше обговорення проблеми, на наш погляд, доцільне зосередити навколо таких основних положень 1)...; 2)...; 3)... . Перехід до обговорення кожної конкретної тези в подальшому робить доповідь чіткою, логічною і дозволяє потім перейти до висновків.

Переконливе, яскраве закінчення доповіді запам'ятовується слухачам, залишає приємне враження про неї. Тому наприкінці доповіді рекомендується повторити основну думку, підсумувати найважливіші положення. Якщо перші слова оратора повинні завоювати увагу слухачів, то останні – покликані посилити ефект виступу.

Окрім доповіді студент має підготувати **резюме та роздатковий матеріал**, який надається кожному члену дипломної комісії та **презентацію** з використанням відповідної техніки, забезпечення якою здійснює кафедра економіки підприємств та соціально-трудових відносин. В роздатковому матеріалі мають відобразитися основні результати дослідження автора, а також інформація, яку проблематично сприймати на слух, наприклад аналітичні дані, певні розрахунки. Такий додатковий матеріал допоможе членам комісії по захисту краще сприйняти інформацію, глибше зрозуміти суть роботи і більш об'єктивно оцінити переваги і недоліки проведеного студентом дослідження.

13. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Попередній захист.

Кожний студент зобов'язаний пройти попередній захист. Попередній захист проводиться на випускаючій кафедрі за 10–15 днів до основного захисту. Ступінь готовності магістерської роботи до попереднього захисту – 100%. Допускаються тільки недоліки в оформленні роботи і відсутність наочних матеріалів до магістерської роботи.

Попередній захист магістерських робіт проводиться на розширеному засіданні кафедри або в комісії викладачів спільно зі студентами. Студент виступає з доповіддю. Студенту можуть бути поставлені питання за змістом роботи і доповіді. Попередній захист є свого роду «репетицією» і допуском до основного захисту. На попередньому захисті виявляються недоліки в роботі, вказуються шляхи їх усунення та ін. Завідувач кафедрою, на підставі представлених матеріалів, вирішує питання про допуск дипломника до захисту, про що свідчить відповідний запис на титульному аркуші магістерської дипломної роботи.

Порядок захисту магістерської роботи встановлюється («Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» від 2.06.1993 р. «Рекомендації про порядок створення, організацію і роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної комісії) у вищих навчальних закладах України» від 29.12.1993 р. № 83-5/3259).

Захист магістерської роботи проводиться на відкритому засіданні Державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії за участю не менше половини її складу при обов'язковій присутності голови комісії. На засіданні також можуть бути присутні всі бажаючі, задавати запитання і обговорювати магістерську роботу.

Завданням ДЕК є визначення рівня теоретичної підготовки магістранта, його підготовленості до професійної діяльності й ухвалення рішення про можливість надання магістранту-випускнику відповідної кваліфікації.

Захист магістерської роботи здійснюється перед Державною екзаменаційною комісією, яку очолює провідний фахівець з підприємств або доктор наук, професор іншого ВНЗ. До захисту допускаються магістранти, які виконали всі вимоги навчального плану.

Процедура захисту.

Представник, переважно секретар ДЕК, оголошує тему роботи, що захищається, і прізвище магістранта та надає йому слово для доповіді. Після доповіді й відповідей магістранта на запитання членів комісії та присутніх секретар ДЕК зачитує відгук керівника роботи і рецензію на роботу, магістрант відповідає на зауваження рецензента.

Магістрант готує до захисту резюме та ілюстративний (графічний, роздатковий) матеріал, який складається з таблиць, схем, графіків, рисунків у вигляді роздаткового матеріалу на 10-15 сторінок. Головне призначення графічного матеріалу – детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора.

До складу роздавального матеріалу повинні входити основні таблиці, рисунки, що розкривають зміст та актуальність теми магістерської роботи. В обов'язковому порядку наводять загальні відомості про об'єкт дослідження (основні техніко-економічні показники діяльності підприємства).

До захисту студент повинен подати:

- 1) примірник магістерської роботи (належним чином оформлений, підписаний автором, керівником та зав. кафедрою);
- 2) Висновок кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності про магістерську роботу; відгук наукового керівника; подання Голові

державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи, довідка про успішність (Додаток Л);

3) рецензію (Додаток К);

4) резюме та ілюстративний матеріал до магістерської роботи (електронний демонстративний матеріал);

5) залікову книжку.

У своїй доповіді тривалістю до 10 хвилин магістрант має стисло сформулювати мету роботи, Після цього, уникаючи переказу переважно відомих положень, що містяться у вступі магістерської роботи, магістрант повинен висвітлити основні отримані результати дослідження: зупинитися на основних тенденціях і виявлених проблемах під час аналізу діяльності досліджуваного підприємства, найбільше приділити увагу шляхам та напрямам удосконалення обраної теми та техніко-економічному обґрунтуванні запропонованих рішень, викласти основні результати, отримані під час написання магістерської роботи. Доповідь має супроводжуватися ілюстративним матеріалом чи розробленою презентацією.

Схеми, таблиці, рисунки треба розташовувати в тому порядку, в якому згадуються в доповіді магістранта.

Члени ДЕК можуть задавати випускникові питання щодо змісту роботи, а також з окремих дисциплін. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Після відповіді випускника на запитання науковим секретарем оголошується відгук керівника і рецензія. Студент має відповісти на всі зауваження або погодитися з ними.

Результати захисту обговорюються на закритому засіданні ДЕК, де виводиться остаточна оцінка випускної роботи та приймається рішення про присвоєння випускникові кваліфікації магістра і видачу йому диплома державного зразка. Рішення комісії оголошується її головою в той же день.

Загальна оцінка захищеної роботи і рішення про присвоєння магістрантам-випускникам кваліфікації «магістр» з «Економіки підприємства» обговорюються та приймаються членами комісії на закритому засіданні ДЕК й оголошуються головою ДЕК, публічно, в день захисту, одразу після закінчення засідання ДЕК.

У випадку, коли ДЕК за результатами голосування визнає магістерську роботу не захищеною, не підготовлені магістерської роботи у встановлений термін, відсутності допуску до захисту магістерської роботи магістранти одержують диплом бакалавра та академічну довідку про навчання в Університеті на п'ятому курсі. Магістерська робота може бути допущена до повторного захисту не раніше, ніж через рік після доробки й переробки. При цьому обов'язкове повторне проходження всієї процедури її захисту.

14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

На підставі результатів захисту магістерської роботи, відгуку наукового керівника та висновків рецензента Державна екзаменаційна комісія приймає

мотивоване рішення стосовно кожного магістра щодо оцінки його магістерської роботи. Рішення ДЕК щодо оцінки знань, виявлених при підготовці та захисті магістерської роботи, а також присвоєння магістру кваліфікації магістра з економіки підприємства та видачі йому відповідного державного документа про освіту (диплома) приймається на закритому засіданні відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні.

При розходженні оцінок членів комісії голос голови є вирішальним.

При оцінюванні магістерської роботи члени ДЕК враховують наступні чинники:

- практичну цінність роботи;
- відповідність результатів, які досягнуті в роботі, поставленій меті і завданням;
- широту й адекватність методичного та діагностичного апарату;
- авторські підходи до вирішення проблеми дослідження;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- особливості самостійної роботи магістранта;
- рівень підготовленої доповіді та ілюстративного (графічного) матеріалу до неї;
- вміння магістранта-дипломника лаконічно доводити результати і свої думки.

У процесі захисту членами ДЕК оцінюється глибина знань магістрантом проблеми, що досліджувалася, вміння вести дискусію, обґрунтовувати і відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлені питання.

Комісія звертає також увагу на якість захисту магістерської роботи.

Магістрант потрібно стисло, послідовно й чітко викласти основні результати дослідження, аргументовано захищати свої пропозиції та погляди на проблему, володіти культурою презентації наукової праці. Крім того, враховують загальний рівень підготовки магістранта.

Магістерська робота до захисту не допускається у випадках, коли вона подана керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушеннями термінів, що встановлені регламентом, написана на тему, що своєчасно не була затверджена наказом ректора, виконана не самостійно, структура не відповідає вимогам, відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів, недбало оформлена.

Підсумкову оцінку захисту магістерської роботи визначає ДЕК, **рішення якої є остаточним і оскарженню не підлягає.**

Підсумкову диференційовану оцінку випускної роботи магістра визначає ДЕК. У процесі визначення оцінки випускної роботи враховуються наступні показники:

1) якість роботи:

- актуальність обраної теми дослідження;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- відповідність побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності проведення дослідження;

- наукову новизну отриманих результатів;
- апробації наукових результатів;
- рівень викладення роботи та її оформлення.

2) якість захисту роботи:

- уміння стисло, послідовно, чітко викласти сутність і результати;
- здатність аргументовано захищати викладені пропозиції;
- загальний рівень підготовки студента;
- наочність роздаткового матеріалу;
- володіння культурою презентації випускної роботи бакалавра.

Критерії оцінки магістерської роботи за національною шкалою:

Відмінно

Магістерську роботу виконано на високому науково-методичному рівні, містить елементи наукової новизни, має практичне значення. Висновки та пропозиції в роботі економічно обґрунтовані й логічні. Аналіз проведено із застосуванням нових методів ЕОМ, ПЕОМ. Уміння автора стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати дослідження, застосовуючи сучасну економічну термінологію, уникати загальних слів, мовних штамтів, стилістичних і граматичних помилок, бездоказових тверджень, повторень, дослівного переписування літературних джерел не виправданого збільшення обсягів роботи за рахунок другорядних матеріалів. Доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, зі знанням справи, відгук і рецензія позитивні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні і стислі.

Добре

Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру, наприклад, поверхневий теоретичний огляд літературних джерел, неповнота використання матеріалів об'єкта дослідження, мають місце окремі зауваження у рецензіях.

Доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК у цілому вірні, оформлення роботи відповідає вимогам.

Задовільно

Згідно із змістом тема магістерської роботи в цілому розкрита, але мають місце зауваження змістовного характеру, нечітко сформульована мета роботи, теоретичний розділ має характер запозичення, у розрахунково-аналітичній частині переважають елементи описовості, інформаційні матеріали не завжди ілюструють висновки, пропозиції, що містяться в четвертому розділі, недостатньо обґрунтовані, висновки за роботою мають теоретичний характер і не є новими, рецензія і відгук містять зауваження. Не на всі запитання магістрант дав вірні або повні відповіді при захисті. Є зауваження до оформлення роботи.

Незадовільно

Нечітко сформульована мета магістерської роботи та завдання дослідження. Відсутні логічна побудова роботи, її системність та глибина дослідження. Відсутній критичний огляд сучасних вітчизняних та зарубіжних літературних джерел. Аналіз виконаний поверхово або взагалі відсутній. Заходи, що пропонуються, не впливають з аналізу, носять декларативний характер. Оформлення роботи не відповідає вимогам, наведених у рекомендаціях. Відсутні

матеріали презентації. Відповіді на запитання членів ДЕК неповні й неточні.

Робота до захисту не допускається. Робота подана керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушеннями термінів, що встановлені регламентом, написана на тему, що своєчасно не була затверджена наказом ПДАТУ, виконана не самостійно, структура не відповідає вимогам, відсутнє економічне обґрунтування запропонованих заходів, відсутня наукова новизна та апробації, недбало оформлена.

Підсумкова оцінка за національною шкалою та за шкалою ECTS виставляється відповідно до кількості балів за шкалою оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS.

Відповідність кількості балів за шкалою оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Підсумкова кількість балів за шкалою університету	Оцінка за національною шкалою у підсумковому контролі (ПМК)	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
90 – 100	5 (відмінно)	A (відмінно)	Відмінне знання матеріалу лише з незначною кількістю помилок
82 – 89	4 (добре)	B (дуже добре)	Вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками
75 – 81		C (добре)	Загалом добрі знання, але з помітними помилками
67 – 74	3 (задовільно)	D (задовільно)	Пристойно, але із значними недоліками
60 – 66		E (достатньо)	Відповідає мінімальним вимогам
35 – 59	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	FX	Недостатньо: необхідно доопрацювати і повторно скласти залік чи екзамен
1 – 34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	F	Необхідно повторно вивчити
0	Не з'явився	Не з'явився	

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

(для студентів денної та дистанційної форм навчання
за спеціальністю 051 «Економіка»)

1. Соціально-економічні проблеми розвитку села та шляхи їх вирішення на регіональному рівні.
2. Формування кадрового потенціалу АПК.
3. Економічний механізм функціонування сільськогосподарських підприємств в умовах ринку.
4. Організаційно-економічний механізм формування ринку сільськогосподарської продукції регіону.
5. Ефективність використання ресурсного потенціалу сільського господарства в умовах ринку.
6. Формування стратегії інноваційного розвитку переробних підприємств АПК.
7. Вдосконалення економічних відносин при виробництві і переробці технічних культур (цукрових буряків, соняшнику, ріпаку).
8. Становлення і функціонування ринку (зерна, цукру, молока, м'яса, картоплі, овочів та ін.) на регіональному рівні.
9. Формування та використання трудових ресурсів аграрного сектору регіону.
10. Використання трудового потенціалу аграрного сектору регіону.
11. Економічні засади забезпечення зайнятості сільського населення регіону.
12. Мотивація та продуктивність праці в сільськогосподарських підприємствах.
13. Становлення і розвиток багатоукладної економіки в сільському господарстві.
14. Регіональні особливості формування і реалізації людського капіталу.
15. Демографічна ситуація та її вплив на формування ринку праці регіону.
16. Демографічна криза і шляхи її подолання на регіональному рівні.
17. Соціальна сфера села: стан, проблеми, перспективи.
18. Економічна ефективність агропромислової інтеграції та шляхи її підвищення.
19. Регіональні особливості розвитку ринку ... (зерна, цукру, картоплі, овочів, олійних культур, молока, м'яса).
20. Економічна ефективність використання виробничих ресурсів сільськогосподарськими підприємствами регіону.
21. Інтеграційні процеси в АПК та особливості їх сучасного розвитку (на прикладі підприємства АПК).
22. Інституційне середовище та його вплив на діяльність підприємства АПК.
23. Особливості провадження та економічні наслідки технічних інновацій в АПК (на прикладі підприємства АПК).
24. Інфраструктурне забезпечення розвитку підприємств АПК.
25. Роль ринку сільськогосподарської землі в Україні в підвищенні ефективності діяльності аграрних підприємств.
26. Макроекономічні чинники формування витрат підприємства АПК.

27. Масштаб та розмір підприємства: теоретичні й прикладні аспекти (на прикладі підприємств АПК).

28. Ефективність діяльності підприємства: критерії, показники, аналіз та оцінка.

29. Оцінка конкурентної позиції підприємства та можливості її зміцнення.

30. Стратегія формування конкурентоспроможності продукції сільськогосподарських підприємств.

31. Формування та реалізація функціональних стратегій підприємства.

32. Стратегічна діагностика компанії.

33. Оцінка інноваційного потенціалу компанії та джерел забезпечення його розвитку.

34. Диверсифікація діяльності підприємства та її економічна ефективність.

35. Економічне обґрунтування розширення масштабів діяльності підприємства.

36. Обґрунтування фінансових джерел розвитку компанії.

37. Розробка впровадження системи бюджетування на підприємстві.

38. Оцінка і прогнозування попиту на продукцію підприємства.

39. Управління якістю на підприємстві.

40. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

41. Впровадження системи управління проектами на підприємстві.

42. Оцінка ефективності проектної організації праці на підприємстві.

43. Управління ефективністю діяльності підприємства.

44. Підвищення ефективності діяльності організації: стратегічні і оперативні аспекти.

45. Прибутковість підприємства та її забезпечення.

46. Підвищення економічної результативності господарської діяльності підприємства.

47. Економічне обґрунтування інвестиційного проекту.

48. Обґрунтування бізнес-плану проекту.

49. Планування і регулювання екологічної діяльності підприємства.

50. Розробка та обґрунтування стратегії виходу підприємства з кризового стану.

51. Стратегічні перетворення на підприємстві: діагностика визначальних параметрів.

52. Впровадження стратегічних змін на підприємстві та їх послідовність.

53. Розвиток підприємств АПК та його адаптованість до змін в умовах глобалізації та міжнародної співпраці.

54. Обґрунтування доцільності зміни галузевої структури агропромислового підприємства.

55. Ефективність матеріально-технічного постачання підприємства.

56. Проблеми скорочення персоналу і шляхи їх вирішення на підприємствах.

57. Впровадження високопродуктивних енергозберігаючих технологій виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції в агропромисловому підприємстві.

58. Розробка та обґрунтування системи оплати праці персоналу підприємства.

59. Розробка та обґрунтування стратегії та політики підприємства.

60. Розробка та обґрунтування механізму мотивації персоналу підприємства.

61. Удосконалення системи нормування праці на підприємстві.
62. Обґрунтування планової потреби персоналу підприємства.
63. Порівняльний аналіз ефективності використання персоналу на підприємствах АПК України та країн ЄС.
64. Стратегія і тактика діяльності підприємства АПК в умовах глобалізації.
65. Адаптація підприємства АПК до умов міжнародних аграрних ринків.
66. Стратегія виходу підприємства АПК України на зовнішні ринки.
67. Соціально-етична концепція діяльності агропромислових формувань.
68. Стратегії роботи підприємств АПК у різних сегментах ринку.
69. Розробка брендів підприємством АПК.
70. Асортиментна політика підприємства АПК.
71. Цінова політика підприємства АПК.
72. Комунікаційна та збутова політика підприємства АПК.
73. Фермерське господарства в системі розвитку сільської території.
74. Мале підприємство в економіці села.
75. Обґрунтування моделей розвитку соціальної інфраструктури села.
76. Розробка системи оцінки ефективності діяльності підприємства на основі збалансованих показників.
77. Оцінка моделей створення і функціонування агропромислових формувань.
78. Агрохолдинги: ефективність функціонування та вплив на розвиток сільських територій.
79. Агропромислова інтеграція в системі агропромислових формувань.
80. Агропромислове формування в системі соціальної інфраструктури АПК.
81. Аграрна політика та її вплив на ефективність функціонування підприємств.
82. Продовольча безпека в контексті ефективності функціонування підприємств.
83. Агропромислове формування в системі аграрного розвитку.
84. Державний аграрний протекціонізм та його вплив на діяльність підприємств.
85. Ефективність використання сировинної бази для виробництва біопалива в агропромислових формувань.
86. Платоспроможність населення та ефективність аграрних підприємств.
87. Економічний механізм регулювання діяльності та розвитку виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.
88. Функціонування сільськогосподарських підприємств у контексті розвитку сільських територій.
89. Формування та розвиток виробничого потенціалу аграрних підприємств.
90. Підвищення економічної стійкості аграрних підприємств.
91. Конкурентоспроможність фермерських господарств регіону: механізм регулювання та управління.
92. Формування конкурентоспроможності та підвищення ефективності виробництва продукції (за видами сільськогосподарської продукції).
93. Державне регулювання аграрних підприємств в сучасних умовах господарювання.
94. Кредитні відносини в аграрному секторі та їх вплив на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств.

95. Стан та перспективи розвитку виробничих відносин у переробній сфері.
96. Кооперування і напрями розвитку в сучасних умовах господарювання.
97. Розробка і обґрунтування виробничої програми аграрного підприємства.
98. Стан та шляхи підвищення рівня економічної безпеки підприємства.
99. Стратегічна політика структури капіталу підприємства.
100. Обґрунтування доцільності інвестицій у виробництво, цінні папери та їх зв'язок зі стратегією розвитку підприємства.
101. Економічний механізм розвитку сільських територій.
102. Механізми та інструменти регулювання соціально-економічного розвитку аграрних підприємств.
103. Економіка інтелектуальної власності.
104. Особливості розвитку агробізнесу та підприємницької діяльності.
105. Прогнозування ринкового середовища та вибір підприємницької діяльності.
106. Економічна і соціальна основа агробізнесу і підприємництва.
107. Організація забезпечення розвитку агробізнесу та підприємництва.
108. Державне регулювання підприємницької діяльності.
109. Економічне оцінювання малого та середнього бізнесу.
110. Організація взаємовідносин структур агробізнесу.
111. Економічна ефективність діяльності підприємницьких структур.
112. Сучасний стан функціонування та перспективи розвитку фермерських господарств.
113. Організаційно-економічне забезпечення сталого розвитку сільських територій.
114. Основні напрями підвищення економічної ефективності виробництва і використання кормів.
115. Економічна ефективність виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції: сучасний стан та перспективи розвитку.
116. Економічна ефективність виробництва та реалізації продукції рослинництва: сучасний стан та перспективи розвитку.
117. Економічна ефективність виробництва та реалізації продукції тваринництва: сучасний стан та перспективи розвитку.
118. Економічна ефективність виробництва та реалізації продукції підсобних промислів: сучасний стан та перспективи розвитку.
119. Економічна ефективність виробництва та реалізації продукції переробних підприємств: сучасний стан та перспективи розвитку.
120. Інноваційний розвиток підприємства: сучасний стан та перспективи розвитку.
121. Інтелектуальний бізнес: сучасний стан та перспективи розвитку.
122. Соціальна відповідальність бізнесу: сучасний стан та перспективи розвитку.
123. Економічне управління підприємством: сучасний стан та перспективи розвитку.
124. Управління проектами компанії: сучасний стан та перспективи розвитку.
125. Міжнародні стратегії економічного розвитку: сучасний стан та перспективи розвитку.

Титульний аркуш для дипломної роботи магістра
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет/інститут _____

Кафедра _____

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

« _____ »

Виконав(ла):

здобувач освітнього ступеня «Магістр»
освітньо-професійної програми
«Економіка»
спеціальності 051 «Економіка»
денної форми навчання

ІВАНОВ Іван Іванович

Керівник:

д.с.-г.н., професор
ІВАНОВ Іван Іванович

Оцінка захисту:

Національна шкала _____
Кількість балів ____ Шкала ECTS ____

« ____ » _____ 20__ р.

Допускається до захисту:

« ____ » _____ 20__ р.

Гарант освітньо-професійної програми «Економіка»

_____ (підпис) _____ (ІВАНОВ Іван Іванович)

м. Кам'янець-Подільський, 20__

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЗВО «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності**

Освітній ступень «Магістр»
Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальності 051 «Економіка»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
д.е.н., професор _____ Наталія КОРЖЕНІВСЬКА.

“ ____ ” _____ 201__ року

**З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Підвищення економічної ефективності господарської діяльності підприємств (на матеріалах господарств Хмельницької області) _____
керівник проекту (роботи) _____,

(вчений ступінь, посада, ПІБ)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “ ____ ” _____ 202_ року №_

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) _____

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

Керівник (вчений ступінь, посада, прізвище та ініціали) _____
(підпис)

Завдання одержав до виконання (прізвище та ініціали студена) _____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1.	Вступ		
2.	1-й розділ		
3.			
4.			
5.			
6.	Висновки до першого розділу		
7.	2-й розділ		
8.			
9.			
10.			
11.	Висновки до другого розділу		
12.	3-й розділ		
13.			
14.			
15.			
16.	Висновки до третього розділу		
17.	Висновки		
18.	Список літератури		
19.	Додатки		

Студент _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____
(підпис) _____ (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 202__ рік

Зразки оформлення змісту магістерських робіт

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність зовнішнього середовища та його значення в діяльності підприємства

1.2. Методичні підходи до аналізу зовнішнього середовища підприємства
 Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ВИДІЛЕННЯ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЮ (на матеріалах областей)

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Рілтон» та опис інвестиційного проекту

2.2. Аналіз ефективності реалізації інвестиційного проекту

2.3. Ідентифікація та аналіз ризиків
 Висновки до другого розділу.....

РОЗДІЛ 3. ВПЛИВ ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЕКТ

3.1. Вплив факторів зовнішнього середовища на інвестиційний проект за допомогою сценарного аналізу

3.2. Шляхи оптимізації впливу факторів зовнішнього середовища на інвестиційний проект
 Висновки до третього розділу.....

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИРОДИ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛА	
1.1. Демографічне відтворення сільського населення і трудового потенціалу села.....	
1.2. Тенденції та особливості природного руху населення сільських територій Карпатського регіону.....	
1.3. Трудова міграція сільського населення і її вплив на формування трудового потенціалу села.....	
Висновки до першого розділу.....	
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛА (на матеріалах областей)	
2.1. Оцінка основних тенденцій формування і використання трудового потенціалу села	
2.2. Економічна ефективність використання соціально-трудоного потенціалу в сільськогосподарських підприємствах	
2.3. Особливості використання трудового потенціалу у різних організаційно-правових формах господарювання	
Висновки до другого розділу.....	
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛА	
3.1. Розвиток підприємництва в аграрному секторі і його вплив на зайнятість населення.....	
3.2. Формування мотиваційних механізмів ефективного використання трудового потенціалу на селі.....	
3.3. Перспективні напрямки формування і використання трудового потенціалу та його роль у відтворенні сільських територій.....	
Висновки до третього розділу.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

ТЕМА: «ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА»

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ І РОЗМІЩЕННЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА	
1.1. Ринкове середовище як фактор стабільного розвитку молочного скотарства	
1.2. Теоретичні основи ефективності виробництва молока	
1.3. Теоретичні засади державного регулювання розвитку молокопродуктового підкомплексу	
Висновки до першого розділу.....	
РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА (регіону, району, області)	
2.1. Організаційно-економічні засади стійкості виробництва молока	
2.2. Ефективність виробництва молока і фактори, які впливають на її рівень	
2.3. Організація виробництва і продуктивність праці в молочному скотарстві	
2.4. Виробництво молока на промисловій основі	
Висновки до другого розділу.....	
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА (регіону, району, області)	
3.1. Шляхи та напрями удосконалення економічних відносин в молокопродуктовому підкомплексі та підвищення його економічної ефективності	
3.2. Прогнозування та перспективні параметри розвитку молочного скотарства	
3.3. Напрями впровадження досягнень науково-технічного прогресу в молочному скотарстві	
Висновки до третього розділу.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

**ТЕМА: «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ М'ЯСА»**

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ М'ЯСА ТА М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ	
1.1. Сутність ринку м'яса й організаційно-економічні особливості його функціонування	
1.2. Економічні відносини в м'ясопродуктовому підкомплексі	
1.3. Теоретичні основи ефективності функціонування м'ясопродуктового підкомплексу в ринкових умовах господарювання	
Висновки до першого розділу.....	
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ М'ЯСА (регіону, району, області)	
2.1. Стан виробництва м'яса сільськогосподарськими товаровиробниками	
2.2. Ефективність вирощування худоби і птиці в аграрних підприємствах	
2.3. Економічні відносини підприємств м'ясопродуктового підкомплексу	
Висновки до другого розділу.....	
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ (регіону, району, області)	
3.1. Шляхи підвищення економічної ефективності м'ясопродуктового підкомплексу	
3.2. Удосконалення економічних відносин у м'ясопродуктовому підкомплексі	
3.3. Перспективні параметри розвитку м'ясної галузі (регіону, району, області)	
Висновки до третього розділу.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

Зразок оформлення анотації

Анотація

Іванова О.І. Розвиток сільського господарства і рівень життя сільського населення Карпатського регіону. – Рукопис.

Наукова робота на здобуття кваліфікації магістра за спеціальністю 051 «Економіка», ЗВО «Подільський державний університет». Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів. – Кам'янець-Подільський, – 2019.

Кваліфікаційна робота містить ____ сторінок, ____ таблиць, ____ рисунків, список використаних джерел з ____ найменувань, ____ додатків.

Предметом дослідження є ...

Об'єктом дослідження виступає ...

Мета магістерської роботи полягає в ...

Завданнями роботи є ...

За результатами дослідження сформульовані ...

Одержані результати можуть бути використані ...

Рік виконання магістерської роботи ...

Рік захисту роботи ...

Ключові слова:

Аннотация

.....

Ключевые слова:

(те саме російською мовою)

Annotation

.....

Keywords:

(те саме англійською мовою)

Стислий зміст магістерської (не більше 500 друкованих знаків)

Ключові слова: – 5-15 слів і словосполучень, які стисло і точно характеризують розглядуване питання і найчастіше зустрічаються в тексті.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ
ДЖЕРЕЛ**

Книги:

Один автор

Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації: монографія. Житомир: ЖНАЕУ, 2008.

Два автори

Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом: навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.

Три автори

Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості: довідник. Житомир, 2013. 321 с

Чотири автори

Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. К.: НДІ "Украгропромпродуктивність", 2006. 106 с.

Основи марикультури / Грицинян І.І. та ін. Київ: ДІА, 2013. 172 с.

П'ять і більше авторів

Психологія менеджмента / П. К. Власов та ін.; за ред. Г.С. Никифорова. 3-е вид. Х.: Гуманитар. центр, 2007. 510 с.

Екологія: навч. посіб. / В.Б. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с.

Багатотомне видання

Історія Національної академії наук України, 1941-1945. Упоряд. Л.М. Яременко та ін. К.: Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського, 2007. Ч. 2: Додатки. 573 с.

Межгосударственные стандарты. В 6 т. / И. В. Ковалева, Е. Ю. Рубцова; за ред. В.Л. Иванов. Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. Т. 1. 277 с.

Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. К. : НТУУ "КПІ", 2006. 125 с.

За редакцією

Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І.Я. Коцюмбаса. Львів: Тріада плюс, 2006. 360 с.

Автор і перекладач

Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с.

Брігхем Є. В. Основы фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ: Молодь, 1997. 998 с.

Розділ книги

Саблук П.Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. Основи аграрного підприємництва / за ред. М.Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.

Тези доповідей, матеріали конференцій

Скидан О.В., Судак Г.В. Розвиток сільськогосподарського підприємництва на кооперативних засадах. Кооперативні читання: 2013 рік: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., 4-6 квіт. 2013 р. Житомир: ЖНАЕУ, 2013. С. 87-91.

Статті з продовжуючи та періодичних видань

Якобчук В.П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка. 2013. Вип. 148. С. 31-34.

Масловська Л.Ц., Савчук В.А. Оцінка результативності виробництва органічної агропродовольчої продукції. Агросвіт. 2016. № 6. С. 23-28.

Акмеологічні засади публічного управління / Є.І. Ходаківський та ін. Вісник ЖНАЕУ. 2017. № 1, т. 2. С. 45-58.

Dankevych Ye. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraine agricultural land market formation preconditions. *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*. 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.

Електронні ресурси

Книги

Лляшенко С.М., Шипуліна Ю.С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми: Університетська книга, 2007. 281 с. URL: <ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf> (дата звернення: 10.11.2019).

Законодавчі документи

Про стандартизацію: Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення 02.11.2019).

Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: <http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822> (дата звернення: 13.10.2017).

Періодичні видання

Клітна М.Р., Брижань І.А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. Ефективна економіка. 2013. № 10. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1j=efectyvna-ekonomika=ua=2525> (дата звернення 12.11.2019).

Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)*. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: <http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf> (Last accessed: 02.11.2017). Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *Journal of Popular Culture*. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.

Сторінки з веб-сайтів

Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? *Екологія життя* : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.10.2017).

Законодавчі і нормативні документи(інструкції, накази)

Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.

Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. *Урядовий кур'єр*. 2017. 9 листоп.

Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. *Все про бухгалтерський облік*. 2015. № 51. С. 21–42.

Про затвердження Порядку забезпечення доступу вищих навчальних закладів і наукових установ, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз даних: наказ М-ва освіти і науки України від 2 серп. 2017 р. № 1110. *Вища школа*. 2017. № 7. С. 106–107.

Стандарти

ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).

СОУ–05.01-37-385:2006. Вода рибогосподарських підприємств. Загальні вимоги та норми. Київ: Міністерство аграрної політики України, 2006. 15 с. (Стандарт Мінагрополітики України)

Патенти

Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. А01D 41/02, А01D 41/04, А01D11.03.2013, Бюл. № 5.

Авторські свідоцтва

А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс - В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. подборщика / В. Б. Ковалев, 23.08.88, Бюл. № 31.

Дисертації, автореферати дисертацій

Титаренко В. Є. Оцінювання та розвиток конкурентоспроможності промислових підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів, 2005. 226 с.

Титаренко В. Є. Оцінювання та розвиток конкурентоспроможності промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.06.01. Львів, 2005. 20 с.

Препринти

Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

**Зразок написання заяви студента на підготовку до виконання
кваліфікаційної роботи освітнього ступеня «Магістр»**

ДИРЕКТОРУ
ННІБФ
д.е.н., професору Місюку М.В.
студента магістратури
спеціальності 051 «Економіка»
денної (дистанційної) форми навчання

(прізвище, ім'я та по батькові)

ЗАЯВА

Прошу дозволити виконувати магістерську роботу на тему «Підвищення економічної ефективності господарської діяльності підприємств (на матеріалах господарств Хмельницької області)» і призначити науковим керівником _____ кафедри економіки, підприємництва, торгівлі та біржової

(вчене звання, посада)

діяльності _____.

(ПІБ)

„_____” _____ 202__ р.

(підпис студента)

Віза наукового керівника

Підпис

Погоджено
зав. кафедри

Підпис

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗВО «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ

РЕЦЕНЗІЯ
на дипломну роботу

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальності 051 «Економіка»
на тему _____

1. Актуальність теми _____

2. Теоретичний рівень роботи _____

3. Короткий зміст роботи _____

4. Що є позитивного в роботі _____

5. Пропозиції автора з теми досліджень _____

6. Практична цінність висновків, рекомендацій та їх обґрунтованість _____

7. Недоліки роботи _____

8. Загальний висновок і оцінка роботи _____

Рецензент _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__ р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗВО «ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ І ФІНАНСІВ
Кафедра економіки, підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
ПОДАНЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
освітнього ступеня «Магістр»

Направляється студент (ка) _____ до захисту магістерської
(ПІБ)
роботи за спеціальністю 051 «Економіка» на тему «Підвищення економічної
ефективності господарської діяльності підприємств (на матеріалах господарств
Хмельницької області)».

Директор ННІБФ _____ Місюк М.В.

Довідка про успішність

Студент (ка) _____ за час навчання на економічному
(ПІБ)
факультеті з 20__ по 20__ рр. повністю виконав (ла) навчальний план за
спеціальністю 051 «Економіка» з таким розподілом оцінок за: національною
шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%; шкалою ECTS: А __%;
В __%; С __%; D __%; E __%.

Секретар ННІБФ _____ Фугело П.М.

Висновок кафедри про дипломну роботу

Магістерська робота розглянута. Студент (ка) _____
(ПІБ)
допускається до захисту даної роботи в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри
економіки, підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності _____ Корженівська Н.Л.
» _____ 202__ рік

Список рекомендованої літератури:

Основна

1. Конституція України: за станом на 28 червня 1996 р. № 254к/96 ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України: за станом на 16 січня 2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
1. Податковий кодекс України. URL: [file://localhost/C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/Rar\\$EX00.890/pku.html](file://localhost/C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/Rar$EX00.890/pku.html)
2. Про банки і банківську діяльність: Закон України станом на 07 грудня <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
3. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000. № 1602-14. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 25. С. 120 – 195.
4. Про зайнятість населення: Закон України від 01.03.1991 № 803-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 14. С. 120 – 170.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991. № 959-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 29. С. 210 – 377.
6. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 47. с. 130 – 176.
7. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 29. С. 120-140.
8. Про зерно та ринок зерна в Україні. Закон України від 04 липня 2002 р. № 37-IV із змінами і доповненнями.
9. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995. Відомості Верховної Ради України. 1995. № 17 (зі змінами та доповненнями).
10. Лупенко Ю. О., Мессель-Васеляк В. Я. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р.. К. : ННЦ ІАЕ, 2012 р. 182 с.

Перелік основних нормативно-законодавчих актів і документів з охорони праці:

1. Закон України «Про охорону праці»;
2. Типове положення про службу охорони праці;
3. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах (Наказ МОН України № 616 від 31.08.2001 року);
4. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (Постанова КМУ № 1112 від 25 серпня 2004 року);
5. Типове положення про навчання з питань охорони праці;
6. Положення про розробку інструкцій з охорони праці;
7. Перелік робіт з підвищеною небезпекою;
8. Перелік робіт, де необхідний професійний відбір;

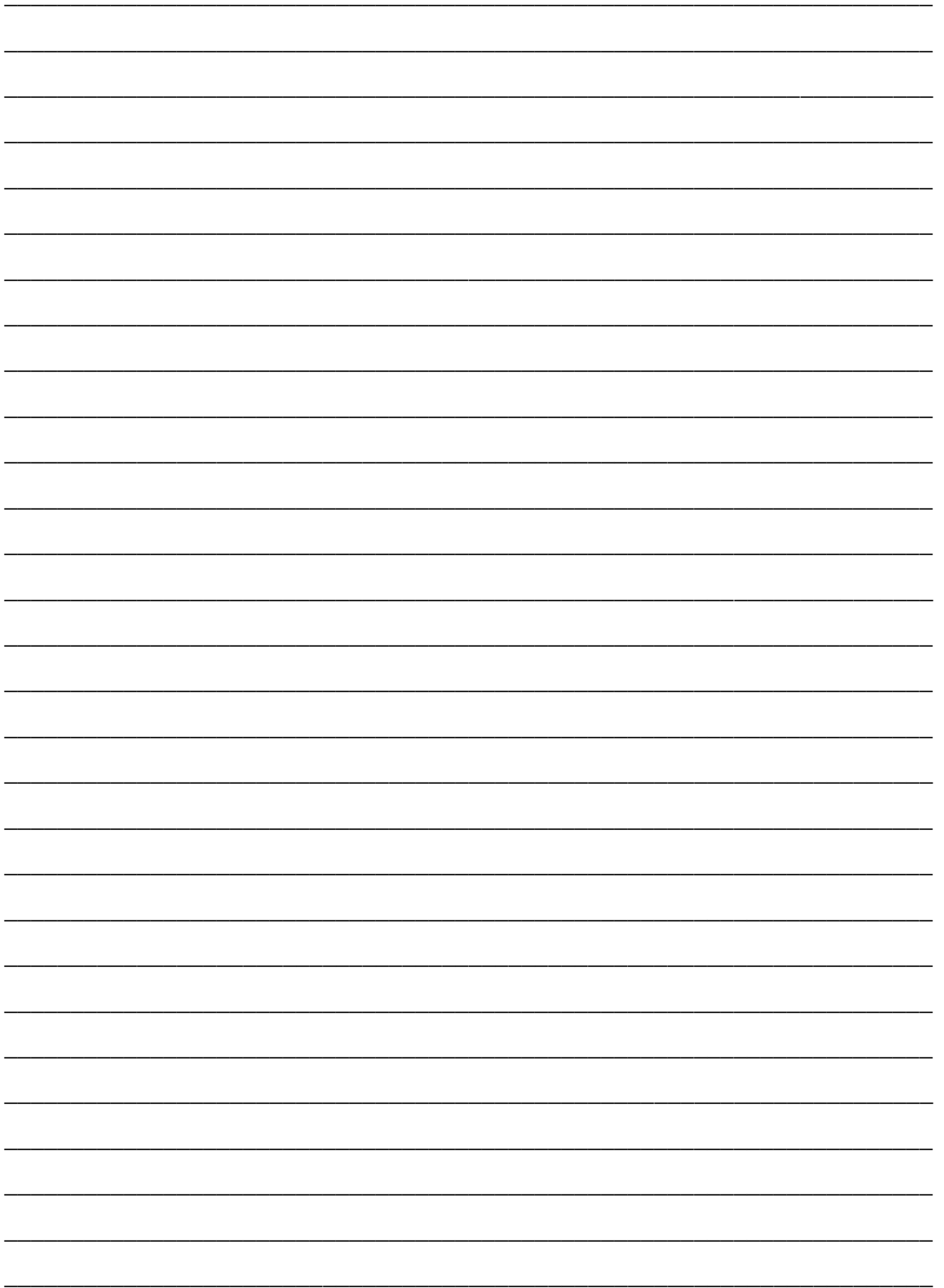
9. Граничні норми підняття і переміщення важких речей жінками;
10. Граничні норми підняття і переміщення важких речей неповнолітніми;
11. Положення про медичний огляд працівників окремих категорій;
12. Перелік посад посадових осіб, які зобов'язані проходити попередню і періодичну перевірку знань з охорони праці;
13. Порядок розробки і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, чинних на підприємстві;
14. Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту (Наказ Держгірпромнагляду від 24.03.2008 року № 53);
15. Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці (Постанова Кабінету Міністрів України N 442 від 01.09.1992 року);
16. Типове положення про комісію з питань охорони праці;
17. Типове положення «Про кабінет охорони праці».

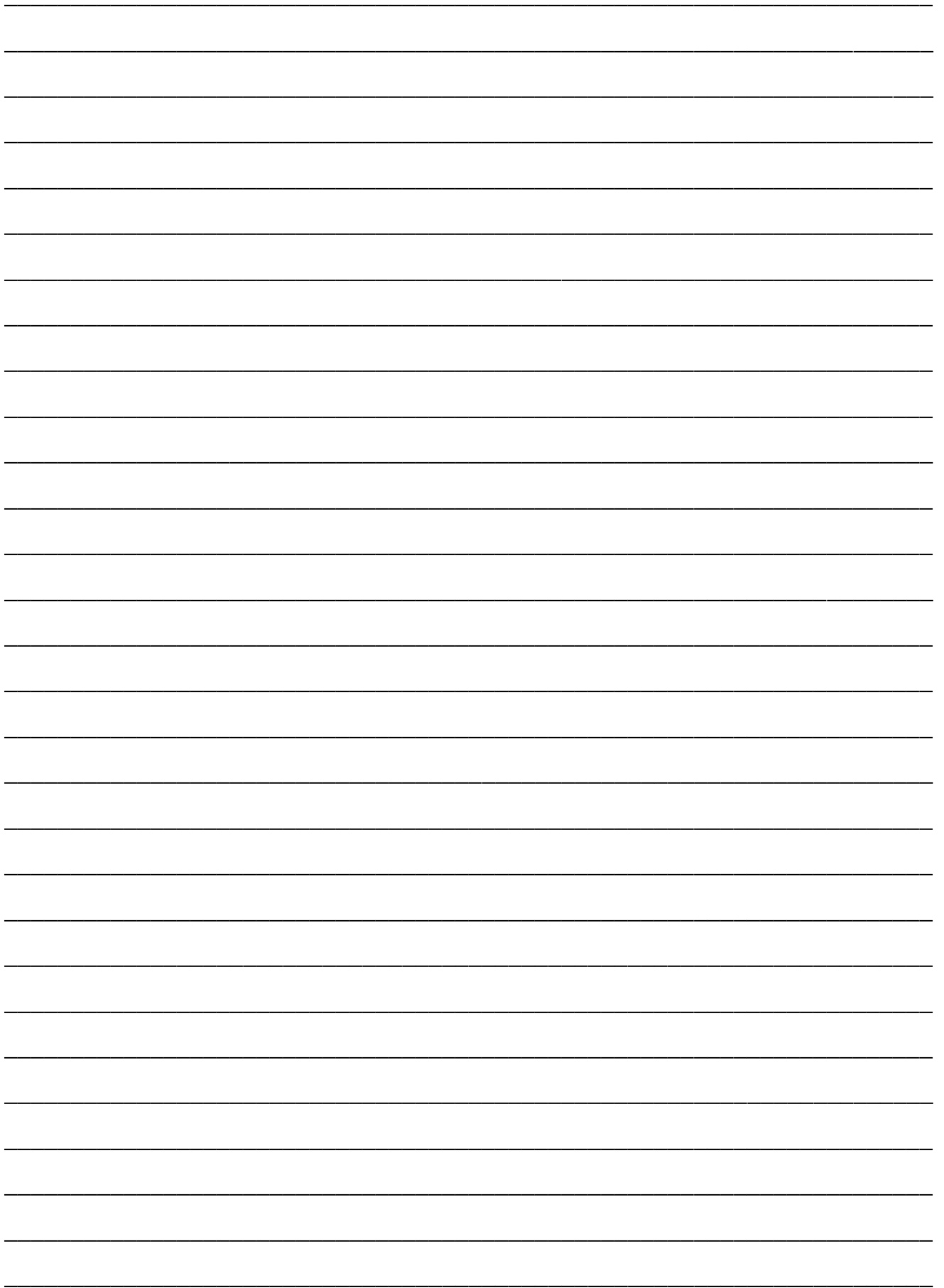
Електронні ресурси:

1. Наказ Міністерства економіки України «Про Методику розрахунку рівня економічної безпеки» (від 02.03.2007 р., № 60). URL: http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738 (дата звернення 12.11.2019).
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: [http // www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua) (дата звернення 12.11.2019).
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: [http // www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) (дата звернення 12.11.2019).
4. Офіційний сайт Світового банку: The World Bank. URL: <http://data.worldbank.org> (дата звернення 12.11.2019).
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: www.minfin.gov.ua (дата звернення 12.11.2019)
6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: [http // www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua) (дата звернення 12.11.2019).
7. Офіційний сайт національного інституту проблем міжнародної безпеки. URL: [http // www.niisp.gov.ua](http://www.niisp.gov.ua) (дата звернення 12.11.2019).
8. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин. URL: [http // www.iweir.org.ua](http://www.iweir.org.ua) (дата звернення 12.11.2019)
9. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: [http // www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua) (дата звернення 12.11.2019).
10. Податковий кодекс України (від 02.12.2010 № 2755-VI). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. (дата звернення 12.11.2019)
11. Index of Economic Freedom. URL: <http://www.heritage.org/index/>. (дата звернення 12.11.2019).
- International Human Development Indicator. URL: <http://hdrstats.undp.org/en/countries/profiles/UKR.html>. (дата звернення 12.11.2019).

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА МЕТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	5
2. ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ ТЕМИ ТА ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	10
3. ОБ'ЄКТИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	12
4. СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	13
5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ОКРЕМИХ РОЗДІЛІВ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	14
6. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	27
7. ВИХІДНІ МАТЕРІАЛИ ТА ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ	33
8. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	33
9. МОВА І СТИЛЬ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	34
10. РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	37
11. ВІДГУК НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ	38
12. ПІДГОТОВКА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ	38
13. ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	40
14. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	42
ДОДАТКИ	46

Навчальне видання

Ясінецька І.А., Місюк М.В., Волощук К.Б., Корженівська Н.Л., Волощук Ю.О.,
Коваль Н.В., Печенюк А.П., Федорчук Н.В., Заходим М.В., Субота М.В., 2023

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання кваліфікаційної роботи
освітнього ступеня «Магістр»
для студентів
денної та дистанційної форми навчання за спеціальністю
051 «Економіка»

Редактор: Печенюк А.П.

Підписано до друку _____. 201 ____ р.
Формат 60x90/16 Ризографія. Авт. арк. _____.
Обл.-вид. арк. _____ Наклад _____ прим. Зам. _____.

Підготовлено до друку та видруковано
У ЗВО «Подільській державний університет»
32300, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 13

